

แรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไย
ของเกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

FARMERS' MOTIVATION FOR PARTICIPATING IN STANDARD AND
QUALITY MANAGEMENT PROMOTION PROJECT OF LONGAN
IN SARAPI DISTRICT, CHIANGMAI

สุภาพรณ คงคา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2548

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ชื่อเรื่อง

แรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพมาตรฐานต่ำ
ของเกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

FARMERS' MOTIVATION FOR PARTICIPATING IN STANDARD AND
QUALITY MANAGEMENT PROMOTION PROJECT OF LONGAN
IN SARAPI DISTRICT, CHIANGMAI

โดย

สุภาพรธรรม คงคา

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ)

วันที่ ๕ เดือน ๗.๗ พ.ศ. ๒๕๕๕

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี)

วันที่ ๕ เดือน ๗.๗ พ.ศ. ๒๕๕๕

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญธรรม เทศนา)

วันที่ ๕ เดือน ๗.๗ พ.ศ. ๒๕๕๕

หัวหน้าภาควิชาส่งเสริมการเกษตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ)

วันที่ ๕ เดือน ๗.๗ พ.ศ. ๒๕๕๕

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เพ็ชรประดับ)

รองประธานกรรมการโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ๖ เดือน ๗.๗ พ.ศ. ๒๕๕๕

ชื่อเรื่อง	แรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการมาตรฐานลำไย ของเกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นางสาวสุภาพรณ กงคา
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ

บทคัดย่อ

เพื่อทราบว่ามีสิ่งกระตุ้นหรือสิ่งใดอะไรบ้างที่ทำให้เกษตรกรเกิดแรงจูงใจตัดสินใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการมาตรฐานลำไยภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร โดยสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ จึงกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการมาตรฐานลำไย 2) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการมาตรฐานลำไยของเกษตรกร และ 3) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการมาตรฐานลำไย โดยสัมภาษณ์จากเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการมาตรฐานลำไยในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 343 ราย และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS for Windows)

ผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคลเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 52 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่สมรสและอยู่ด้วยกัน มีสมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในสวนลำไยเฉลี่ย 5 คน มีพื้นที่ปลูกลำไยและให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ยประมาณ 6 ไร่ และใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการฯ ทั้งหมด ปลูกลำไยต่อไร่เฉลี่ยประมาณ 22 ต้น มีลักษณะการถือครองเป็นของตนเอง มีรายได้จากการปลูกลำไยเฉลี่ยประมาณ 198,267 บาทต่อปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มฅาปนกิจสมาชิกรับบำนาญเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไยมากที่สุดจากผู้นำท้องถิ่นและเพื่อนบ้าน มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการฯ ประมาณ 2 ครั้งต่อเดือน ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมโครงการอื่นๆ ด้วย และได้รับการฝึกอบรมด้านการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไยปีละ 2 ครั้ง

ผลการศึกษาชนิดของแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยระดับมากที่สุดในด้านแรงงูใจใฝ่ประโยชน์ มีแรงงูใจระดับมากในด้านแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ และมีแรงงูใจระดับปานกลางในด้านแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ และด้านแรงงูใจใฝ่ชื่อเสียง

ในด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยนั้น พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ 1) เพศ 2) ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร 3) การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ 4) ลักษณะการถือครองที่ดิน 5) การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรทางวารสาร/นิตยสาร และ 6) การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรจากผู้นำท้องถิ่น

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ คือ 1) เพศ 2) ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร 3) การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ 4) ลักษณะการถือครองที่ดิน 5) รายได้ 6) การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรทางวารสาร/นิตยสาร 7) การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรจากวิทยุ และ 8) การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรจากผู้นำท้องถิ่น

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับแรงงูใจใฝ่ผลประโยชน์ คือ 1) เพศ 2) ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร 3) การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ 4) การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรทางวารสาร/นิตยสาร และ 5) การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรจากผู้นำท้องถิ่น

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับแรงงูใจใฝ่ชื่อเสียง คือ 1) เพศ 2) ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร 3) การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ 4) ลักษณะการถือครองที่ดิน 5) รายได้ 6) การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรทางวารสาร/นิตยสาร 7) การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรจากวิทยุ และ 8) การเป็นสมาชิกสถาบันการเกษตร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยพบว่าเกษตรกรให้ความสนใจมากที่สุดด้านแรงงูใจใฝ่ผลประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการในทุกๆเรื่อง ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะใช้ประโยชน์จากเรื่องดังกล่าวไปกระตุ้นงูใจให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการมีแรงงูใจในการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และควรคำนึงถึงการสร้างความแตกต่างในเรื่องของผลผลิตที่จะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ

Title	Farmers' Motivation for Participating in Standard and Quality Management Promotion Project of Longan in Sarapi District, Chiangmai
Author	Miss Supaphan Kongka
Degree	Master of Science in Agricultural Extension
Advisory Committee Chairperson	Assistant Professor Dr.Boonsoom Waraegsiri

ABSTRACT

The objectives of this research were to find out 1) personal, economic, and social status of farmers participating in the Project of Standard and Quality Management Promotion Project of Longan in Sarapi District, Chiang Mai; 2) the farmers' motivation for participating in such project; and 3) factors relating to their motivation for participating in such project. The data were collected by means of questionnaires from 343 samples of farmers participating in the project and analyzed by using the SPSS for windows.

The findings indicated that most of the respondents were males, with an average age of 52 years and had completed a primary school. Most of them were married, had 4 household members, an average of 5 people working in orchards, and an average of 6 rai of land for planting longan; each rai had an average of 22 long trees. The respondents were land owners and obtained average income of 198,267 baht per year from longan production. Most of them have been members of the cremation group, the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, and the farmer group. They obtained information about longan standard and quality management from local leaders and neighbors. They contacted project officers twice a month and attended training in longan standard and quality management twice a year.

It was found that the farmers were motivated to participate in project at a highest level by gain motivation; a high level by achievement motivation; and a moderate level by affiliation motivation and prestige motivation.

It was also found that sex, planting area, contact with project officers, land tenure, income, access to agricultural information from journals/magazines, through the radio, or from local leaders were significantly correlated with affiliation motivation and prestige

motivation. Sex, planting area, contact with project officers, and access to agricultural information from journals/magazines, through the radio, or from local leaders were significantly correlated with gain motivation.

From this research it was found that the farmers were motivated most by gain motivation. Thus, it is recommended that relevant people should encourage the farmers to do project activities with greater efficiency.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ ประธานกรรมการที่ปรึกษา พร้อมด้วย รองศาสตราจารย์ ดร. บุญธรรม เทศนา รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาชี้แนะทางวิชาการ และคำแนะนำถึงวิถีทางและข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้เกิดความกระจ่างยิ่งขึ้น อนึ่ง ขอขอบคุณผู้รู้ นักวิชาการผู้เป็นเจ้าของตำราที่ใช้ประกอบการศึกษาครั้งนี้ ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ขอขอบคุณท่านคณาจารย์ นักวิชาการเกษตร นักวิชาการศึกษา เจ้าหน้าที่ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร ที่กรุณาแนะนำและให้ความช่วยเหลือในขณะที่กำลังศึกษาและประกอบวิทยานิพนธ์

คุณค่าและประโยชน์แห่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อคุณแม่ พ.ต.ท. สกล-นางจันทร์เพ็ญ คงคา ตลอดจนครูบา-อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรัก ความห่วงใย และเป็นกำลังใจด้วยดีต่อเนื่องเสมอมา

สุภาพรรณ คงคา

กันยายน 2548

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญเรื่อง	(8)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(13)
 บทที่ 1 บทนำ	 1
ปัญหาการวิจัย	3
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	6
 บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	 9
ข้อมูลพื้นฐานของลำไย	9
ประวัติและถิ่นกำเนิดของลำไย	9
พันธุ์ลำไยในประเทศไทย	10
โครงการส่งเสริมการจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย	11
มาตรการแผนปฏิบัติการ โครงการจัดการคุณภาพลำไย	12
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในลำไย	13
การใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องเหมาะสม	13
แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ ทฤษฎีลำดับขั้นแห่งความต้องการ	
ทฤษฎีการเสริมแรง ทฤษฎีความคาดหวัง ทฤษฎีการจูงใจด้วยเงิน	16
แนวความคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ	16
ทฤษฎีลำดับขั้นแห่งความต้องการ	19
ทฤษฎีความคาดหวัง	20

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
ทฤษฎีการเสริมแรง	21
ทฤษฎีการจูงใจด้วยเงิน	21
ประเภทและชนิดของแรงจูงใจ	22
ประเภทของแรงจูงใจ	22
ชนิดของแรงจูงใจ	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ	24
ภาคสรุป	25
กรอบแนวคิดในการวิจัย	27
สมมติฐานในการวิจัย	28
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	29
สถานที่ดำเนินการวิจัย	29
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
การทดสอบเครื่องมือ	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
ระยะเวลาดำเนินการวิจัย	35
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	36
ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ให้ข้อมูล	37
ลักษณะส่วนบุคคล	37
ลักษณะทางเศรษฐกิจ	47
ลักษณะทางสังคม	53
แรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพ และมาตรฐานลำไย	59

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	
ส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย	71
สรุปสมมติฐานการวิจัย	84
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
สรุปผลการวิจัย	89
ผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ให้ข้อมูล	89
ผลการศึกษาชนิดของแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	
ส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย	90
ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ	
และสังคมของผู้ให้ข้อมูลกับระดับแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วม	
โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย	92
อภิปรายผลการวิจัย	94
ข้อเสนอแนะ	97
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	97
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	99
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	106
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	116

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 พื้นที่ปลูกรวมพื้นที่ให้ผลผลิตแยกราชจังหวัดที่สำคัญปี พ.ศ. 2544	1
2 พื้นที่ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ราคาและมูลค่าของผลผลิตลำไยตามราคา ที่เกษตรกรขายได้ พ.ศ. 2534 – 2543	2
3 จำนวนประชากรของเกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพ และมาตรฐานลำไยในอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่	31
4 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ	37
5 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ	38
6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา	39
7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสถานภาพสมรส	40
8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสมาชิกภายในครอบครัว	41
9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนแรงงานในการเกษตรทั้งหมด	42
10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามพื้นที่ปลูกลำไยทั้งหมด	43
11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้ว	44
12 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนต้นลำไยที่ปลูกต่อไร่	44
13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามพื้นที่ปลูกลำไยที่ใช้ในการจัดทำแปลง ลำไยตามโครงการฯ	45
14 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามลักษณะการถือครองที่ดิน	46
15 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามช่วงรายได้จากการปลูกลำไยต่อไร่	47
16 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามช่วงรายได้จากการปลูกลำไยทั้งหมด	48
17 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามช่วงรายได้จากการปลูกพืชอื่นๆ	49
18 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามช่วงรายได้จากการเลี้ยงสัตว์	50
19 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามช่วงรายได้นอกภาคเกษตร	51
20 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามช่วงรายได้ทั้งหมด	52
21 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม	53
22 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามแหล่งรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ การจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย	56

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
23 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ	58
24 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเข้าร่วมโครงการอื่น ๆ	59
25 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม	60
26 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเข้าร่วมโครงการฯ	62
27 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ในการเข้าร่วมโครงการฯ	65
28 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามแรงจูงใจใฝ่ประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการฯ	67
29 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียงในการเข้าร่วมโครงการฯ	70
30 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย	75
31 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย	77
32 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของผู้ให้ข้อมูลกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย	80
33 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย	81
34 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการถือครองที่ดินของผู้ให้ข้อมูลกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย	82
35 ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรของผู้ให้ข้อมูลกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย	83

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนผังการดำเนินการผลิตตามระบบคุณภาพด้านพืช	14
2 ขั้นตอนการขอรับรองแปลง GAP ลำไย	15
3 วัฏจักรขั้นตอนแห่งการเกิดแรงจูงใจ	18
4 ลำดับขั้นแห่งความต้องการ	20
5 กรอบแนวคิดการวิจัย	27

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

ลำไยจัดเป็นผลไม้เศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะผลผลิตลำไยเป็นที่นิยมของผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งนอกจากปริมาณผลผลิตจะเพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศแล้ว ยังสามารถส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศทำรายได้เข้าประเทศปีละหลายร้อยล้านบาท แหล่งผลิตลำไยที่สำคัญอยู่ภาคเหนือของประเทศไทยเนื่องจากมีสภาพพื้นที่และอุณหภูมิเหมาะแก่การเจริญเติบโต และการออกดอกออกผลของลำไย คือ ต้องมีอากาศหนาวเย็นนาน ก่อนช่วงที่ลำไยจะออกดอกติดผลประมาณเดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม ดังนั้นแหล่งที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกลำไยของประเทศไทย ส่วนใหญ่จึงอยู่ในจังหวัดต่างๆ ของภาคเหนือ โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน (ตารางที่ 1) ซึ่งในอนาคตจะมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกอย่างต่อเนื่องและผลผลิตก็จะมากขึ้นตามลำดับ

ตารางที่ 1 พื้นที่ปลูกรวม พื้นที่ให้ผลผลิต แยกรายจังหวัดที่สำคัญปี พ.ศ. 2544

อันดับ	จังหวัด	พื้นที่ปลูกรวม (ไร่)	พื้นที่ให้ผลผลิต (ไร่)
1	ลำพูน	219,767	159,138
2	เชียงใหม่	189,429	129,010
3	เชียงราย	75,318	41,305
4	ลำปาง	24,098	13,172
5	น่าน	21,666	15,000
6	เลย	20,822	7,770
7	จันทบุรี	20,157	10,737
8	ตาก	14,010	10,000
9	พะเยา	13,499	8,799
รวม		598,766	394,931

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2545)

ลำไยสามารถทำรายได้จากการส่งออกถึง 5,051.74 ล้านบาท จากผลผลิตทั้งสิ้น 170,546 ตัน (กรมศุลกากร, 2544) การเพิ่มขึ้นของปริมาณความต้องการลำไยเพื่อการบริโภคเพื่อการส่งออกและเพื่ออุตสาหกรรมแปรรูปนั้น ทำให้เกษตรกรหันมานิยมปลูกลำไยมากขึ้น มีการขยายพื้นที่ปลูกในจังหวัดต่างๆ ทางภาคเหนือและขยายไปตามภาคต่างๆ ของประเทศด้วย ในช่วงที่ผ่านมาพบว่า ปี พ.ศ. 2543 มีพื้นที่ปลูกลำไย 514,000 ไร่ มีผลผลิตรวมทั้งสิ้น 358,000 ตัน มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 1,082 กิโลกรัม (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 พื้นที่ ผลผลิต ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ราคาและมูลค่าของผลผลิตลำไยตามราคาที่เกษตรกรขายได้ พ.ศ. 2534-2543

พ.ศ.	พื้นที่ปลูก (1,000ไร่)	พื้นที่ ให้ผลผลิต (1,000ไร่)	ผลผลิต (1,000 ตัน)	ผลผลิต เฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)	ราคาที่ เกษตรกร ขายได้ (บาท/ก.ก)	มูลค่าของผลผลิต ตามราคาที่ เกษตรกรขายได้ (ล้านบาท)
2534	178	136	82	603	25.63	2,102
2535	209	148	145	980	22.86	3,315
2536	233	172	93	541	11.49	1,069
2537	255	192	193	1,005	7.72	1,490
2538	274	217	144	664	18.87	2,717
2539	295	240	236	983	16.17	3,816
2540	335	259	286	1,104	23.90	6,835
2541	408	275	34	124	60.00	2,040
2542	464	295	143	485	28.78	4,116
2543	514	331	358	1,082	26.17	9,369

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2545)

ปัจจุบันภายใต้กรอบการค้าขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) จะเน้นการค้าเสรี โดยจัดทำแพคเกจ และแนวทางการคุ้มครองสุขภาพอนามัย และสิ่งแวดล้อม โดยยึดถือข้อตกลง คำแนะนำ และมาตรฐานระหว่างประเทศขององค์การสหประชาชาติเป็นหลัก ซึ่งภายใต้ระบบการค้าเสรีที่ได้ตกลงยอมรับกันแล้วนั้น มีหลายประเทศใช้เงื่อนไขทางวิชาการ เช่น เรื่องเกี่ยวกับสุขอนามัย สุขอนามัยพืช และสิ่งแวดล้อม มาเป็นข้อกำหนดในการกีดกันทางการค้า ทำให้ประเทศไทยในฐานะผู้ผลิตสินค้าเกษตร ต้องติดตามข้อมูล ข่าวสาร วิธีการดำเนินงาน และเงื่อนไขต่างๆ ที่เป็นมาตรฐาน เพื่อการบริโภค และเพื่อการส่งออกอย่างใกล้ชิด เพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับทิศทางการค้าที่เกิดขึ้น โดยการเร่งปรับปรุงคุณภาพการผลิตและผลผลิตภายในประเทศ ทั้งการดำเนินการด้านการกำหนดมาตรฐานสำหรับระบบการผลิต และมาตรฐานคุณภาพผลผลิต การให้ความสำคัญกับการรับรองคุณภาพสินค้าเกษตร และดำเนินการด้านการควบคุมคุณภาพกำกับดูแลให้สินค้าเกษตรที่บริโภคกันในประเทศ ทั้งจากการผลิตขึ้นเอง และการนำเข้าจากต่างประเทศให้มีคุณภาพมาตรฐานเดียวกัน โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การเสริมสร้างเชื่อมั่นด้านคุณภาพ และความปลอดภัยให้กับผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ

ปัญหาการวิจัย

(Statement of the Problem)

ลำไย เป็นผลไม้ยอดนิยมที่มีคุณค่าทางอาหารสูง โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีนโยบายให้การสนับสนุน ส่งเสริมการวิจัยพัฒนา การผลิต เพื่อให้ได้คุณภาพมาตรฐานและนำไปสู่การแข่งขันในเชิงพาณิชย์ระหว่างประเทศ ดังนั้นระบบการจัดการคุณภาพลำไย เพื่อการส่งออกแบบครบวงจร ในเขตภาคเหนือตอนบน จึงเป็นการตอบสนองและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งได้กำหนดให้ปี พ.ศ. 2547 เป็นปีแห่งความปลอดภัยด้านอาหาร (Food Safety Year 2004) โดยมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546 ให้ผู้ส่งออกลำไยต้องมีหนังสือรับรองสารพิษตกค้าง (Certificate of Pesticide Residues) ของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อแสดงต่อกรมศุลกากร ประกอบพิธีการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ใน 6 ประเทศ กับ 1 กลุ่มประเทศ คือ จีน ฮองกง สิงคโปร์ มาเลเซีย ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และกลุ่มประเทศประชาคมยุโรป (EU)

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีพื้นที่เพาะปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตมากเป็นอันดับสองของประเทศไทยรองจากจังหวัดลำพูน แหล่งปลูกที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่อยู่ในอำเภอสารภี อำเภอหางดง อำเภอสันป่าตอง อำเภอจอมทอง อำเภอฝาง และอำเภอชัยปราการ ซึ่งมีพื้นที่ปลูกที่ให้ผลผลิตแล้วในปี พ.ศ. 2546 รวม 159,023 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยได้ประมาณ 834 ก.ก./ไร่ ซึ่งผลผลิตดังกล่าวใช้บริโภคภายในประเทศร้อยละ 40 และเป็นลำไยเพื่อการส่งออกไปยังต่างประเทศร้อยละ 60 ประกอบกับปัจจุบันเกษตรกรมีการใช้สารโปรดักต์เคมีคลอเรท บังคับให้ลำไยออกช่อดอกตลอดปี ส่งผลให้รัฐไม่สามารถคาดคะเนผลผลิตและวางแผนการตลาดได้แน่นอน และจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจการค้าและการจัดตั้งเขตการค้าเสรี (Free Trade Area) ทำให้มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ซับซ้อนรวมทั้งมีการนำประเด็นด้านคุณภาพ และความปลอดภัยมาเป็นอุปสรรค และข้อกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น

ดังนั้น กรมวิชาการเกษตรโดย สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 จึงได้ดำเนินการจัดระบบจัดการคุณภาพลำไย เพื่อการส่งออกแบบครบวงจร ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในเรื่องการผลิตลำไยที่ดี และเหมาะสม ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาที่ต้นทาง และการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนที่ปลายทาง คือ การตรวจสอบสารพิษตกค้างในลำไยเพื่อการส่งออก ทั้งนี้เพื่อเป็นเส้นทางสู่ความปลอดภัยด้านอาหาร (Road Map of Food Safety) ของผู้บริโภคลำไย โดยปี พ.ศ. 2547 รัฐบาลได้กำหนดให้เป็นปีแห่งความปลอดภัยด้านอาหาร ทั้งผู้บริโภคภายในประเทศ และเพื่อการส่งออก โดยคัดเลือกเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ เข้าร่วมโครงการจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ทั้งสิ้นจำนวน 14,456 ราย

อำเภอสารภี เป็นอำเภอหนึ่งที่มีเกษตรกรได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการจำนวน 2,385 ราย สำหรับการดำเนินโครงการจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย เพื่อให้ได้คุณภาพและมาตรฐานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ มีความสำคัญต่อความสำเร็จเป็นอย่างมาก เพราะเกษตรกรจะต้องมีการจัดกิจกรรมด้านต่างๆ มากกว่าการปลูกลำไยเพื่อจำหน่ายทั่วไป โดยจะต้องปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแปลง ทั้งในเรื่องการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว อย่างถูกต้องตามที่กำหนดไว้ กิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดความยุ่งยากต่อการปฏิบัติของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรบางราย ไม่สนใจที่จะเข้าร่วมโครงการ

ดังนั้น ในการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 จึงได้เสนอปัจจัยหรือสิ่งกระตุ้น จูงใจให้เกษตรกรพิจารณาตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ การที่มีเจ้าหน้าที่เข้าไปกำกับดูแล ให้คำแนะนำ และติดตามการผลิตลำไยของเกษตรกร ตั้งแต่การปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยว มีการฝึกอบรมให้เกษตรกรได้รับความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดทักษะนำไปพัฒนาในพื้นที่ของตนเอง การได้รับการบริการช่วยเหลือ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ตลอดจนการมีเป้าหมายในการรับซื้อผลผลิตที่มีราคาสูงกว่าราคาลำไยในท้องถิ่น นอกจากนี้ปัจจัยหรือสิ่งที่เกษตรกรจะได้รับดังกล่าวแล้ว แรงจูงใจของเกษตรกรใน

การเข้าร่วมโครงการจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย เป็นสิ่งสำคัญต่อการผลิตลำไยให้ได้ตรงตามคุณภาพ และมาตรฐานมาก ผู้วิจัยจึงอยากทราบว่าอะไรบ้างที่เป็นสิ่งกระตุ้นหรือดึงดูดให้เกษตรกรเกิดแรงงูใจ ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร โดยสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives of the Research)

การวิจัยเรื่อง แรงงูใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ของเกษตรกรในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย
2. เพื่อศึกษาแรงงูใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความสัมพันธ์กับแรงงูใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Results)

ผลการวิจัยในครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและบุคคลต่อไปนี้

1. ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ที่สังกัดกรมวิชาการเกษตร โดยเฉพาะสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 สามารถนำผลการวิจัยนี้ ไปเป็นแนวทางในการบริหารงานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับชนิดแรงงูใจของเกษตรกร เพื่อให้การดำเนินงานโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เจ้าหน้าที่งานการเกษตร นักวิชาการเกษตร ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร หรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาและการส่งเสริมการ

เกษตรกร สามารถกำหนดวิธีการ และทิศทางในการเข้าถึงตัวเกษตรกรได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนสามารถนำผลการวิจัยนี้ ไปพัฒนาการดำเนินกิจกรรมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

3. ผลการวิจัยนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน และใช้เป็นเอกสารอ้างอิงของนิสิต นักศึกษา และผู้สนใจในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย (Scope of the Research)

1 การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะแรงงูงใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ของเกษตรกร ในอำเภอสาร์ภักี จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้การดำเนินงานของสำนักวิจัย และพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1

2 ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ใน อำเภอสาร์ภักี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 343 ราย

3 การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาชนิดแรงงูงใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้าน

- 3.1 แรงงูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (achievement motivation)
- 3.2 แรงงูงใจใฝ่สัมพันธ์ (affiliation motivation)
- 3.3 แรงงูงใจใฝ่ผลประโยชน์ทางวัตถุ (material gain motivation)
- 3.4 แรงงูงใจใฝ่ชื่อเสียง (prestige motivation)

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition of Terms)

โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย หมายถึง โครงการภายใต้การดำเนินงานของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ โดยการทำงานเป็นแบบครบวงจร ตั้งแต่การให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในการจัดทำแปลง การดูแลรักษา ติดตามและ

แนะนำขั้นตอนการผลิต สนับสนุนปัจจัยการผลิต ตรวจสอบผลผลิต เพื่อให้ผ่านมาตรฐานคุณภาพ ลำไยตามมาตรการสินค้าที่กำหนดไว้

มาตรฐานลำไย หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่ต้องการให้เกิด ขึ้นเกี่ยวกับลำไย เพื่อเป็นการสร้างคุณภาพลำไยเพื่อการส่งออก และปลอดภัยจากสารพิษเจือปน

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เป็นเกษตรกรผู้จัดทำแปลงลำไยใน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพ และมาตรฐานลำไย

ลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ และระดับการศึกษา ของเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไย ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม หมายถึง รายได้ สภาพการถือครองที่ดิน ขนาด พื้นที่ถือครอง การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับข่าวสารของเกษตรกร ประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพ มาตรฐานลำไย ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ระดับการศึกษา หมายถึง จำนวนชั้นปีที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับการศึกษาสูงสุด ในสถานที่ เรียนทั้งของรัฐและเอกชน

รายได้ หมายถึง รายได้ทั้งหมดจากการขายลำไยของผู้ให้ข้อมูล ในปี พ.ศ. 2546

สภาพการถือครองที่ดิน หมายถึง ลักษณะการถือครองที่ดินที่ทำการเกษตรทั้งหมดของ เกษตรกรทั้งที่เป็นของตนเอง เช่าผู้อื่น หรือผู้อื่นให้ทำเปล่าโดยไม่ต้องเช่า เป็นต้น คิดเป็นจำนวนไร่

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง จำนวนพื้นที่ที่ทำการปลูกลำไยของผู้ให้ข้อมูล คิดเป็นจำนวนไร่ (ถ้าเกิน 2 งานให้คิดเป็น 1 ไร่)

แรงงานในครอบครัว หมายถึง จำนวนคนในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลที่สามารถใช้ แรงงานหรือปฏิบัติงานในไร่หรือสวนลำไยได้

การเป็นสมาชิกกลุ่ม หมายถึง การที่เกษตรกรเข้าร่วมเป็นสมาชิกกับกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์การเกษตร แม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มอื่นๆ ในหมู่บ้านของตน

ประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการฯ หมายถึง จำนวนปีที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ อื่น ๆ เกี่ยวกับการเกษตรต่าง ๆ

การรับข่าวสารของเกษตรกร หมายถึง จำนวนครั้งที่เกษตรกรเคยได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไย จากแหล่งข่าวสารต่าง ๆ เช่น จากเจ้าหน้าที่ เกษตร ตำบล ผู้ใหญ่บ้าน เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โทรทัศน์ และวิทยุ

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ หมายถึง จำนวนครั้งที่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีการพบปะ พูดคุย ปรีกษา ประชุมหารือ กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ

แรงจูงใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย หมายถึง สิ่งที่จูงใจให้เกษตรกรอยากได้ หรือต้องการที่จะได้รับการตอบสนอง ซึ่งเป็นพลังงานที่กระตุ้นหรือผลักดัน ให้เกษตรกรเกิดแรงจูงใจ ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ เพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยครอบคลุมแรงจูงใจในด้านใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ แรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ทางวัตถุและแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง

- แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง แรงจูงใจที่บุคคลต้องการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้มีมาตรฐานที่ดีที่สุด โดยครอบคลุมการพัฒนาทักษะและความสามารถของตนเอง

- แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ หมายถึง ความต้องการของบุคคลที่จะมีความสัมพันธ์อันดีกับคนอื่นเป็นความปรารถนาที่นำตัวเข้าร่วมในสังคม โดยครอบคลุมการพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนเกษตรกร

- แรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ทางวัตถุ หมายถึง ความต้องการผลตอบแทนและการกอบโกยสิ่งต่างๆมาเป็นสมบัติของตนเอง โดยครอบคลุมการได้รับสิทธิพิเศษจากการเข้าร่วมโครงการฯ

- แรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง หมายถึง ความต้องการให้คนอื่นเห็นความสำคัญของตนเอง ต้องการเกียรติยศชื่อเสียง โดยครอบคลุมการได้เข้าร่วมโครงการทำให้มีหน้ามีตา มีชื่อเสียงในหมู่บ้านของตน

การวัดระดับของแรงจูงใจ โดยใช้แนวคิดของ Likert (1954) ในธีรพจน์ ธรรมรักษ์ (2542: 67) เพื่อเป็นมาตรฐาน ได้กำหนดค่าเฉลี่ยซึ่งกำหนดไว้ดังนี้ 5 คะแนน ระดับแรงจูงใจมากที่สุด 4 คะแนน ระดับแรงจูงใจมาก 3 คะแนน ระดับแรงจูงใจปานกลาง 2 คะแนน ระดับแรงจูงใจน้อย และ 1 คะแนนระดับแรงจูงใจน้อยที่สุด

การกำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ยได้กำหนดไว้ดังนี้

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับแรงจูงใจ
3.68 – 5.00	มีแรงจูงใจมากที่สุด
2.34 – 3.67	มีแรงจูงใจปานกลาง
1.00 – 2.33	มีแรงจูงใจน้อยที่สุด

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(REVIEW OF RELATED LITERATURE)

การวิจัยครั้งนี้ได้ตรวจเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบว่าแรงงูใจชนิดใดบ้างที่เป็นแรงกระตุ้นหรือตัวกำหนดให้เกษตรกรตัดสินใจเข้าร่วม โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเหล่านี้จาก ทฤษฎี หลักการและผลการวิจัย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะวิจัยโดยค้นคว้าจากตำรา รายงานการวิจัยได้อย่างถูกต้อง โดยประกอบไปด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลำไย
2. โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย
3. แนวความคิดเกี่ยวกับแรงงูใจ ทฤษฎีลำดับขั้นแห่งความต้องการ ทฤษฎีการเสริมแรง ทฤษฎีความคาดหวัง ทฤษฎีการงูใจด้วยเงิน
4. ประเภทของแรงงูใจ
5. ชนิดของแรงงูใจ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงงูใจ

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลำไย

ประวัติและถิ่นกำเนิดของลำไย

ลำไยมีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า *Nephelium longana* Camb และมีชื่อสามัญเป็นภาษาอังกฤษทั่วไปว่า “Longan” อยู่ในวงศ์ “Sapindaceae” เป็นไม้ในเขตร้อนและกึ่งร้อนของเอเชีย

จากการสันนิษฐานถิ่นกำเนิดของลำไย ลำไยเป็นพืชพันธุ์พื้นเมืองของประเทศจีนตอนใต้ ที่เกษตรกรชาวจีนปลูกกันมานานนับพันปี ปลูกกันในมณฑลฟูเกี้ยน กวางตุ้ง ไต้หวัน และเสฉวน โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่มณฑลฟูเกี้ยน บางคนกล่าวว่า ลำไยเป็นพืชพันธุ์พื้นเมืองของอินเดียขึ้นอยู่ตามป่าลึงกาแถบภูเขาภาคตะวันออกเฉียงของเบงกอลและพม่า ลำไยได้แพร่หลายปลูกตามประเทศจีนตอนใต้ หมู่เกาะมลายู ฟิลิปปินส์ ออสเตรเลีย อเมริกา กัมพูชา ไทย ฯลฯ

ลำไยในประเทศไทยมีผู้สันนิษฐานว่ามาจากประเทศจีนตอนใต้ โดยนำมาปลูกที่กรุงเทพฯ และธนบุรีก่อน ดังที่เคยได้มีการกล่าวถึงลำไยตรอกจันทร์ โดยประมาณปี พ.ศ. 2493 มีชาวจีนผู้หนึ่งนำลำไยกิ่งตอน 5 กิ่ง มาจากประเทศจีนมาถวายเจ้าดารารัศมี เจ้าดารารัศมีจึงแบ่งมาปลูกที่กรุงเทพฯ 2 กิ่ง ส่วนอีก 3 กิ่ง ได้มอบให้เจ้าน้อยคั่น ณ เชียงใหม่ นำไปปลูกที่เชียงใหม่ ณ บ้านท่าช้างเหล็ก ตำบลสบข้า อำเภอสองแคว จังหวัดเชียงใหม่ และหลังจากนั้นไม่นาน ได้มีชาวจีนนำมาปลูกที่จังหวัดเชียงใหม่อีก โดยนำมาปลูกที่หมู่บ้านจีนโองอำ หมู่บ้านบวกรก ต.ท่าศาลา และลำไยได้ขยายแพร่ไปทั่วจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง เช่น ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา ส่วนมากจะนิยมปลูกพันธุ์อีดอ สีส้มพญ เบี้ยวเขียวและแก้ว (พาวัน มะโนชัย, 2543: 4)

พันธุ์ลำไยในประเทศไทย

พันธุ์ลำไยที่พบในปัจจุบัน อาจแบ่งได้ 2 ชนิด ตามลักษณะการเจริญเติบโต ลักษณะของผล เนื้อ เมล็ด และรสชาติ (กรมวิชาการเกษตร, 2543: 12-16) ได้แก่

ลำไยเครือหรือลำไยเถา

ลำไยชนิดนี้มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Euphoria scandens* Winit Kerr. หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า *Dimocarpus longan* var. *Obtus* Leenh. มีลำต้นเลื้อยคล้ายเถาวัลย์ ทรงพุ่ม ต้นคล้ายต้นเฟื่องฟ้า ต้นไม่มีแก่น ใบขนาดเล็กและสั้น ผลเล็ก ผิวสีชมพูปนน้ำตาล เมล็ดโต เนื้อผลบางมีกลิ่นคล้ายกำมะถัน ปลูกไว้สำหรับเป็นไม้ประดับมากกว่ารับประทาน

ลำไยต้น

แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

1. ลำไยพื้นเมืองหรือลำไยกระดุก ออกดอกประมาณเดือนธันวาคมถึงต้นมกราคม และเก็บผลได้ประมาณกลางเดือนกรกฎาคมถึงต้นสิงหาคม ให้ผลดกผลมีขนาดเล็ก ขนาดของผลเฉลี่ยกว้าง 1.8 ซม. หนา 1.6 ซม. สูง 1.7 ซม. รูปร่างของผลค่อนข้างกลม ผิวสีน้ำตาล เปลือกหนา เนื้อบางสีขาวใส ปริมาณน้ำตาลร้อยละ 19 ของเมล็ดโต เปลือกและลำต้นขรุขระมาก ต้นตั้งสูงประมาณ 20-30 เมตร ใบขนาดเล็ก มักพบตามป่าของจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย มีอายุยืนมาก ใ้ปัจจุบันไม่นิยมปลูกเพราะมีผลขนาดเล็ก

2. ลำไยกระโหลก เป็นพันธุ์ที่นิยมปลูกกันมาก เพราะผลใหญ่ เนื้อหนาและมีรสหวาน ปริมาณน้ำตาลร้อยละ 16-24 มีอยู่ด้วยกันหลายพันธุ์แต่ละพันธุ์มีคุณลักษณะพิเศษแตกต่างกัน

กันออกไป ลำไยกระโหลกที่นิยมปลูกในประเทศไทยได้แก่ พันธุ์ดอหรือพันธุ์อีค้อ พันธุ์ชมพูหรือสีชมพู พันธุ์เหวหรืออีเหว พันธุ์เบี้ยวเขียว หรืออีเบี้ยวเขียว เป็นต้น

โครงการส่งเสริมการจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

กรมวิชาการเกษตรได้มอบหมายให้ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 จัดทำโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้เกษตรกรมีการพัฒนาการผลิตตั้งแต่เริ่มต้น และเพื่อให้เกษตรกรมีการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้รับการรับรองระบบการผลิตตามมาตรฐาน ระบบการจัดการคุณภาพสินค้าเกษตร เพื่อให้เกิดการขยายตัวและเชื่อมโยงตลาดระหว่างแหล่งผลิตที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ และผู้ประกอบการทั้งตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 เริ่มดำเนินงานโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2546 เป็นต้นมา โดยคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้การควบคุมดูแลให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร โดยมีหลักเกณฑ์ในการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ดังต่อไปนี้

1. จัดหาและคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกร เพื่อจัดทำแปลงปลูก
2. ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ
3. ฝึกอบรมเกษตรกรเรื่องการปลูกลำไยที่ดีและเหมาะสม
4. ตรวจพื้นที่เก็บตัวอย่างดินพร้อมทั้งแนะนำในการจดบันทึกข้อมูล และการปฏิบัติการอื่น ๆ
5. ติดตามผลการปฏิบัติของเกษตรกร เป็นระยะ ๆ
6. เก็บตัวอย่างผลลำไย วิเคราะห์สารพิษตกค้าง
7. เชิญคณะผู้ตรวจสอบ (inspector team) ตรวจสอบแปลง เพื่อเสนอแก่คณะกรรมการวินิจฉัยการตรวจสอบ
8. คณะกรรมการวินิจฉัยผลการตรวจสอบเสนออธิบดีกรมวิชาการเกษตร เพื่อลงนามให้การรับรอง
9. กรมวิชาการเกษตรเสนอผลรับรอง ต่อกระทรวงเกษตรฯ เพื่อพิจารณาอนุมัติ ตรา มกษ. แก่ผลผลิตลำไยที่ได้จากสวนที่ได้รับการรับรอง (กรมวิชาการเกษตร, 2547)

มาตรการแผนปฏิบัติการโครงการจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

การผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) เกษตรที่ดีที่เหมาะสม คือ แนวทางในการทำการเกษตรกรรม เพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพดี ตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุน และขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร และไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

การผลิตดังกล่าวจะมีคำแนะนำของทางราชการ ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติได้ภายใต้สภาวะที่เป็นจริง เหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น และภูมิประเทศ

ขั้นตอนการผลิตทางการเกษตรบางขั้นตอน อาจก่อให้เกิดปัญหา ทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เช่น การป้องกันกำจัดศัตรูพืช อาจมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีอันตรายและมีพิษตกค้างสูง เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค การให้น้ำ หรือการให้น้ำแก่ผักหรือผลไม้ที่ใช้บริโภคสดอาจมีเชื้อโรคติดมา เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการแนะนำแนวทางการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าว

การผลิตทางการเกษตรในอนาคตอันใกล้ จำเป็นต้องเป็นการผลิตที่ถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากเหตุผลหลายประการ คือ

1. เมื่อคุณภาพชีวิตสูงขึ้น ความต้องการเรื่องคุณภาพของสินค้าย่อมสูงขึ้น สินค้าที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเท่านั้นที่จะสามารถแข่งขัน และจำหน่ายได้ราคาที่สูงกว่า
2. ปัญหาเรื่องสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (sanitary and phytosanitary) ซึ่งรวมทั้งที่มีปัญหาจริงและใช้เป็นเครื่องมือในการกีดกันทางการค้าแทนการกีดกันโดยภาษีเมื่อมีการเปิดการค้าเสรี
3. การผลิตทางการเกษตรในปัจจุบันยังก่อให้เกิดปัญหามากมาย ตั้งแต่อันตรายต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และเกิดมลภาวะในสิ่งแวดล้อม

การแก้ปัญหาดังกล่าว จำเป็นต้องแก้ไขตั้งแต่เริ่มขบวนการผลิต การผลิตเพื่อให้ได้สินค้าทางการเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐานนั้น จะต้องเริ่มตั้งแต่ต้น หรือแม้กระทั่งก่อนปลูกพืชเมื่อขบวนการทุกขั้นตอนถูกต้อง จึงจะสามารถคาดหมายผลผลิตที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานได้ หากขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งผิดพลาด โอกาสที่จะได้สินค้าเกษตรที่เป็นที่ต้องการของตลาดก็จะน้อยหรือเป็นไปได้ จึงเป็นที่มาของแนวคิดในเรื่องการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในลำไย

1. แหล่งน้ำ ต้องได้จากแหล่งที่ไม่มีสภาพแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อน
2. พื้นที่ปลูก ต้องไม่มีวัตถุอันตรายที่ทำให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลผลิต
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ให้ใช้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามคำแนะนำในฉลากสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องกับกรมวิชาการเกษตร
4. ปลอดภัยจากศัตรูพืช สำรวจการทำลายของโรคแมลง ศัตรูพืช เช่น เพลี้ยหอย เพลี้ยแป้ง หนอนเจาะลำไย โรคผลเน่า ถ้าพบต้องป้องกันกำจัด
5. การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
 - เก็บเกี่ยวเมื่อผลแก่เต็มที่ หรือใกล้ผลยกขึ้น และคัดแต่งช่อผลลำไย
 - อุปกรณ์ที่ใช้เก็บเกี่ยว ภาชนะบรรจุต้องสะอาด ไม่ปนเปื้อนวัตถุอันตราย หรือสารเคมีที่เป็นพิษ
6. การเก็บรักษาและการขนย้าย
 - สถานที่เก็บรักษาต้องสะอาดมีอากาศถ่ายเทได้ดีสามารถป้องกันการปนเปื้อน จากวัตถุอันตรายและสัตว์พาหนะนำโรค
 - อุปกรณ์และพาหนะขนย้ายต้องสะอาดและการขนย้ายต้องระวังไม่ให้เกิด รอยขีด
7. การบันทึกข้อมูล ต้องบันทึกข้อมูลการสำรวจศัตรูพืช และบันทึกข้อมูลการใช้ สารเคมี

การใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสม

1. ใช้สารเคมีให้สอดคล้องกับรายการสารเคมีที่ประเทศผู้ค้าอนุญาตให้ใช้ ห้ามใช้ สารเคมีที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
2. อ่านฉลากแนะนำและวิธีการใช้ให้ละเอียดก่อนปฏิบัติทุกครั้ง
3. ควรรู้จักศัตรูพืช ชนิดและอัตราการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเลือกใช้ เครื่องพ่นและอุปกรณ์หัวฉีด รวมทั้งการพ่นสารเคมีที่ถูกต้อง
4. แต่งกายให้มิดชิดรัดกุมขณะปฏิบัติงานเพื่อป้องกันอันตราย จากสารพิษ
5. หลังพ่นต้องล้างเครื่องมืออุปกรณ์ให้สะอาดในแต่ละวัน ห้ามล้างเครื่องมือ อุปกรณ์และเทสารเคมีลงในแม่น้ำลำคลอง

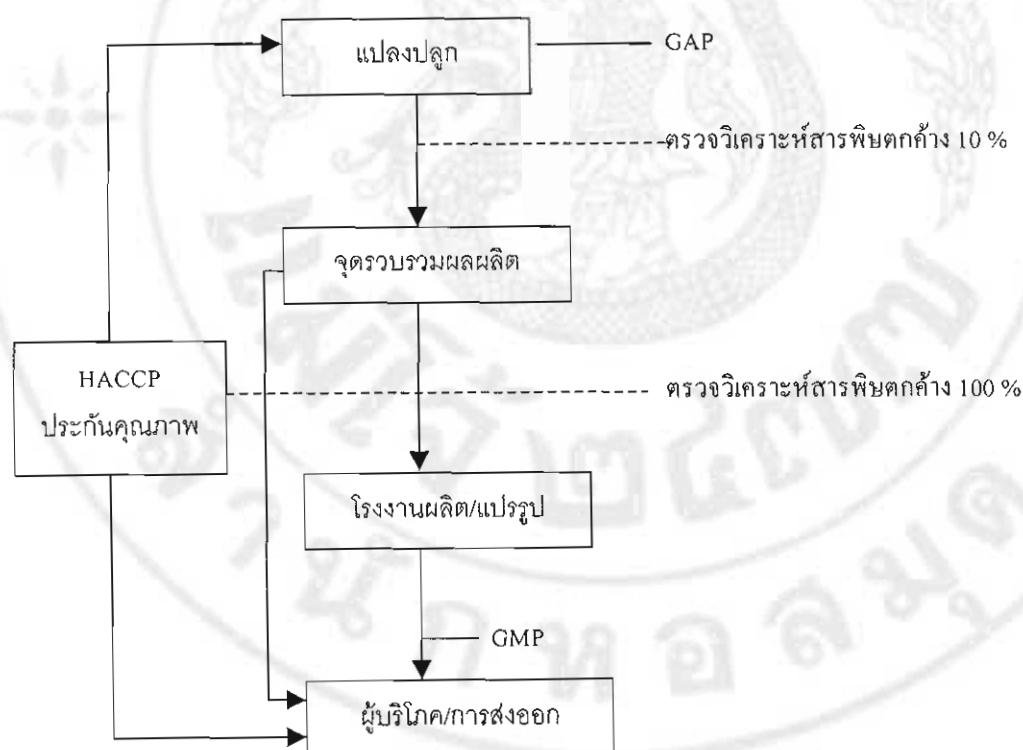
6. ควรพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในเวลาเช้าหรือเย็นขณะลมสงบ หลีกเลี่ยงการพ่นในเวลาแดดจัดหรือลมแรง ขณะปฏิบัติงานควรอยู่เหนือลม

7. หลังปฏิบัติงานเสร็จ ต้องรีบอาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที และซักเสื้อผ้าที่ใส่ขณะพ่นให้สะอาดทุกครั้ง

8. ขวดสารเคมีที่ใช้หมดแล้วต้องทำลายโดยการฝังดินลึก ๆ ห้ามนำไปบรรจุหรือกรอกเครื่องดื่ม และอาหาร

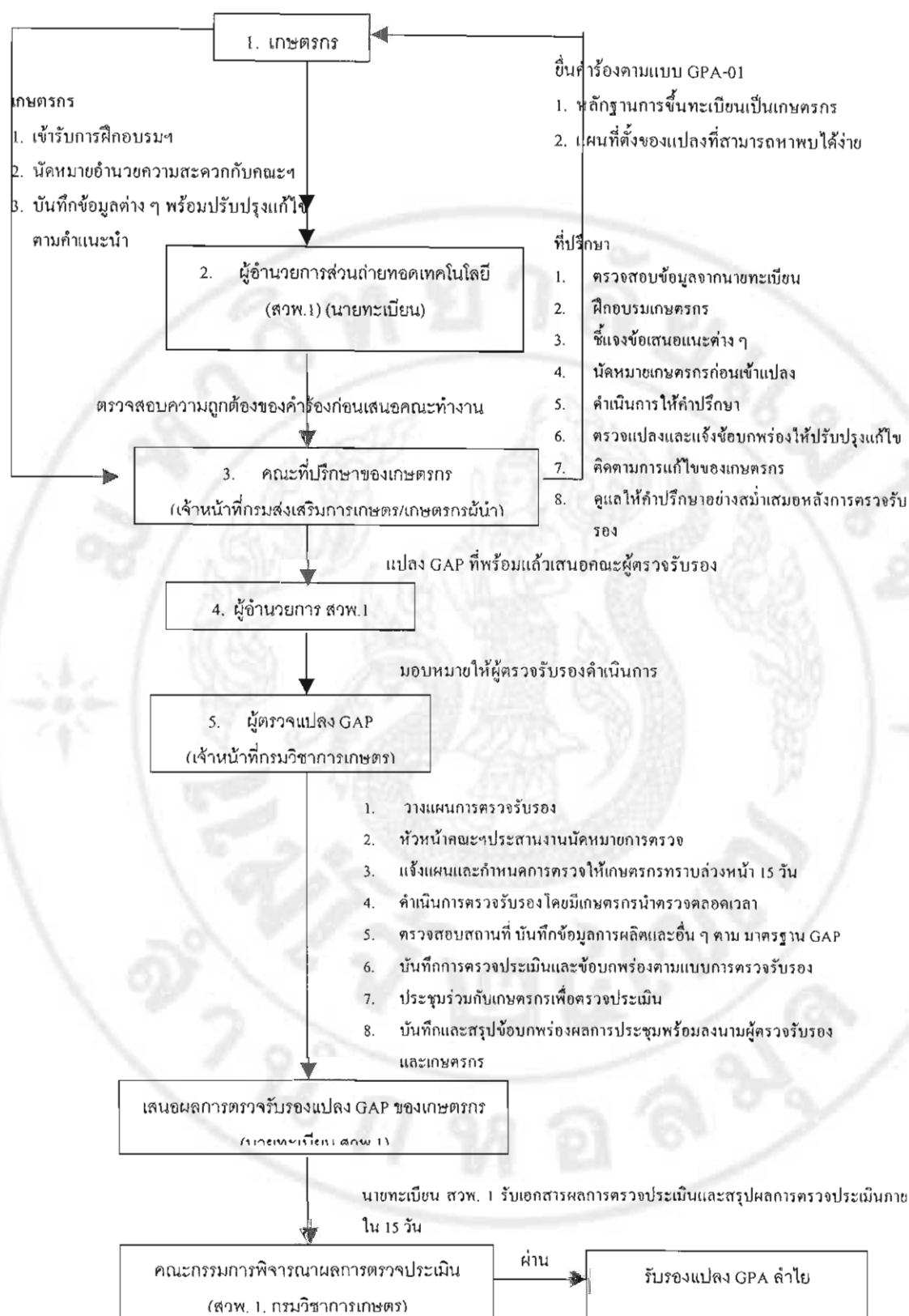
9. หยุดใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชก่อนการเก็บเกี่ยวตามที่ระบุไว้ในฉลากคำแนะนำการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชแต่ละชนิด

จากหลักเกณฑ์การเกษตรที่เหมาะสมกับลำไยดังกล่าว สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 ได้มีมาตรการแผนปฏิบัติการ โครงการ GAP ลำไย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนผังการดำเนินการผลิตตามระบบคุณภาพด้านพืช

ที่มา: การประชุมคณะกรรมการว่าด้วยการเกษตร องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ สมัยการประชุมที่ 17 ระหว่างวันที่ 31 มีนาคม – 4 เมษายน พ.ศ. 2546 ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการขอรับรองแปลง GAP ลำไย

แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ ทฤษฎีลำดับขั้นแห่งความต้องการ ทฤษฎีความคาดหวัง ทฤษฎีการเสริมแรง ทฤษฎีการจูงใจด้วยเงิน

แนวความคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

บุญสม วราเอกศิริ (2539: 104-105) ได้กล่าวถึงความหมายของแรงจูงใจว่า อาจหมายถึง สภาพการขาดแคลนอะไรบางอย่างของร่างกายหรือจิตใจเป็นสภาพที่เรารู้สึกกระวนกระวาย มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะแสดงพฤติกรรมอะไรบางอย่างออกไปในขณะนั้น เพื่อสนองความปรารถนาของเราเอง ดังนั้นแรงจูงใจจึงเกิดจากความต้องการทั้ง 3 ประเภท คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย เพื่อการดำรงชีวิต ความต้องการทางด้านสังคมและความต้องการที่จะสร้างคุณค่าให้แก่ตัวเอง แรงจูงใจจึงแบ่งได้เป็น 3 ประเภท เช่นกัน

1. แรงจูงใจที่จะช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ได้เรียกว่า survival motives ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ การขับถ่าย ความต้องการทางเพศ การหลบหลีกภัยอันตราย การเจ็บไข้ได้ป่วย
2. แรงจูงใจทางสังคม (social motives) ต้องการการยอมรับนับถือจากผู้อื่น ต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่มหนึ่ง ต้องการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ต้องการมีพวกพ้องหรือความสัมพันธ์กับผู้อื่น ต้องการมีอำนาจ ต้องการปกป้องรักษาผู้อื่น
3. แรงจูงใจที่เกี่ยวกับการสร้างคุณค่าให้แก่ตัวเอง การเคารพนับถือตัวเอง (ego-integrative motives) ความมีศักดิ์ศรี ความเพียบพร้อมด้วยตัวเองความประสบความสำเร็จสูง (achievement motives)

พิสิทธิ์ สารวิจิตร (2523: 46) ได้กล่าวถึงความหมายของแรงจูงใจว่า หมายถึง การกระตุ้นให้บุคคลกระทำงานหรือสิ่งที่ต้องการ โดยอาศัยการใช้เครื่องมือล่อภายนอก เช่น คำจูงรางวัล ยศ ตำแหน่ง หรือการกระตุ้นจากภายในโดยอาศัยความต้องการ ความสนใจ และแรงขับของบุคคลเองเป็นเครื่องกระตุ้น

บุญญ ตนะวัฒนา (2539: 50) ได้ให้คำจำกัดความของ แรงจูงใจ (motives) ว่ามาจากภาษาละตินว่า "movere" หมายถึง ความเคลื่อนไหว (to move) คือ แรงที่มีอำนาจทำให้คนได้แสดงพฤติกรรมออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแรงผลักดันให้คนแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างตั้งใจ

หรือ อย่างมีการสั่งการจากภายใน สำหรับ ลักษณะ สรีรวัฒน์ (2539: 132) และสุชา จันทน์เอม (2539: 101) ได้อธิบายความหมายแรงงูใจในทฤษฎีคล้ายกันโดยกล่าวว่า แรงงูใจหมายถึง

ก. ภาวะที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อบรรลุสู่จุดหมายปลายทาง (goal) ที่ตั้งไว้

ข. พฤติกรรมที่สนองความต้องการของมนุษย์ และเป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่จุดหมาย

ค. พฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นโดยแรงขับ (drive) ของแต่ละบุคคล มีแนวโน้มไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างใดอย่างหนึ่ง และร่างกายอาจจะสมประสงค์ในความปรารถนาอันเกิดจากแรงขับนั้น ๆ ได้

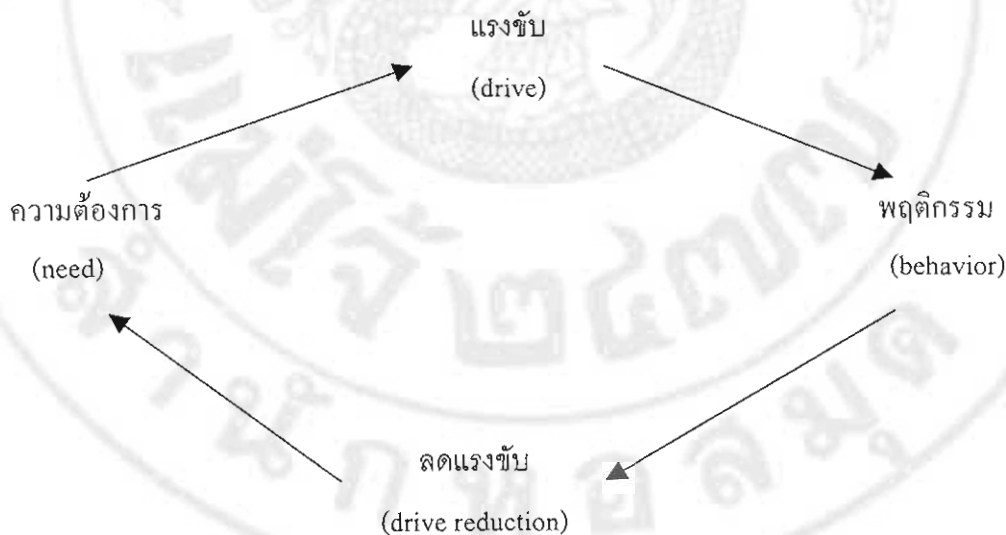
Berelson and Steiner ใน เอ็ด สาระภูมิ (2529: 6) ได้อธิบายแรงงูใจว่าสิ่งงูใจอันหนึ่งก็คือ สถานการณ์ภายในซึ่งไปกระตุ้นและริเริ่มเรื่องของการกระทำและการเคลื่อนไหว แล้วนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตามช่องทาง ภายใต้การนำของเป้าหมาย ในทำนองเดียวกัน ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2538: 153) ได้อธิบายแรงงูใจว่า หมายถึง พลังที่มีอยู่ในตัวบุคคล ซึ่งพร้อมที่จะกระตุ้นหรือชี้ทางให้อินทรีย์กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ สำหรับสมโภชน์ เข้มสุภานิต (2532: 168) ได้ให้ความหมายแรงงูใจไว้ว่า หมายถึง สิ่งที่บุคคลคาดหวัง โดยที่สิ่งนั้นอาจเป็นสิ่งที่บุคคลพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจก็ได้ ความคาดหวังนี้เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม

ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และประสาน หอมพลู (2538: 89) ได้อธิบายว่า แรงงูใจ หมายถึง ความมุ่งมั่นในการทำงาน เพื่อให้งานได้ดำเนินไปสู่เป้าหมายโดยมีสถานะแวดล้อมเป็นตัวกำหนด นอกจากนี้ พัทณี วรกวิน (2526: 93) ได้กล่าวว่า แรงงูใจ เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ นักจิตวิทยา พบว่า พฤติกรรมที่เกิดจากแรงงูใจ มีลักษณะ 4 ประการ ดังนี้

1. พฤติกรรมที่มีแรงงูใจเริ่มแรกจะมีแรงขับและจะก่อให้เกิดการแสวงหาวิธีการลดแรงขับอันมีเป้าหมาย เมื่อแสดงวิธีการได้ก็สามารถจะลดแรงขับหรือสนองความต้องการได้
2. แรงงูใจทำให้เกิดพฤติกรรมที่สามารถเลือกได้
3. พฤติกรรมอาจมีลักษณะว่องไวหรือเฉื่อยชาได้
4. พฤติกรรมที่ไม่ได้รับการตอบสนองความเครียดจะเกิดขึ้น อินทรีย์จะหาทางตอบสนองอีกเพื่อลดความเครียดนี้

พวงเพชร วัชรอยู่ (2537: 189) ได้กล่าวว่า แรงงูใจอาจมองเห็นได้ (overt) หรืออาจถูกปิดบัง (covert) ไว้ การกระทำของคนนั้นยากที่จะหาคำตอบที่แท้จริงได้ว่ามาจากสาเหตุใด แม้บุคคลนั้น ๆ เองอาจไม่ทราบเกี่ยวกับแรงงูใจที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของตน และยังได้อธิบายถึงกระบวนการของแรงงูใจประกอบด้วยขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกัน 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นความต้องการ (need stage) ความต้องการเป็นภาวะขาดสมดุลที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลขาดสิ่งที่จะทำให้ส่วนต่างๆ ภายในร่างกายดำเนินหน้าที่ไปตามปกติ สิ่งขาดนั้นอาจจะเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตอย่างมหันต์
2. ขั้นแรงขับ (drive stage) เมื่อเกิดความต้องการแล้ว จะกระตุ้นให้เกิดแรงขับ บุคคลจะนั่งเฉยอยู่ไม่ได้ อาจมีความกระวนกระวายไม่เป็นสุข จะมีมากขึ้นเรื่อยๆ ไล่ขึ้นอยู่ระดับความต้องการด้วย
3. ขั้นพฤติกรรม (behavior stage) เมื่อเกิดความกระวนกระวายขึ้น จะผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา แรงขับจะเป็นพลังให้แสดงพฤติกรรมได้รุนแรงหรือมากน้อยต่างกัน
4. ขั้นลดแรงขับ (drive reduction stage) เป็นขั้นสุดท้าย คือ แรงขับจะลดลงภายหลังการเกิดพฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการแล้ว ซึ่งสามารถเขียนเป็นแผนภาพ ได้ดังนี้

ภาพที่ 3 วัฏจักรขั้นตอนแห่งการเกิดแรงงูใจ

ที่มา: พวงเพชร วัชรอยู่ (2537: 191)

Atkinson (1964) ในสมยศ นาวิการ (2536: 371) มีความเห็นว่า ผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพสมบูรณ์ทุกคนมีบ่อของพลัง พลังเหล่านี้จะถูกปล่อยและใช้ ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของความต้องการของบุคคล สถานการณ์และโอกาสที่เป็นอยู่ ความพยายามของบุคคล เพื่อเป้าหมายบางอย่าง เป็นผลจาก

1. ความรุนแรงของความต้องการหรือแรงจูงใจ
2. ความคาดหวังถึงความสำเร็จของเขา และ
3. คุณค่าของสิ่งจูงใจที่ติดอยู่กับเป้าหมาย

ทฤษฎีลำดับขั้นแห่งความต้องการ (Need Hierarchy Theory)

Maslow เป็นผู้เสนอทฤษฎีของความต้องการของบุคคลขึ้นมา โดยเริ่มจากความต้องการขั้นต่ำสุดไปจนกระทั่งถึงความต้องการขั้นสูงสุดรวมทั้งหมด 5 ขั้นตอนด้วยกัน ดังนี้ (บุญสม วราเอกศิริ, 2539: 86-89; สวนา พรพัฒน์กุล, 2522: 119 และ สมยศ นาวิการ, 2539: 137)

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานแรกของมนุษย์เพื่อให้มีชีวิตอยู่ ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ ต้องการทางเพศ ต้องการ พักผ่อน หลับนอน และสิ่งอื่น ๆ ที่จะใช้ตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายได้
2. ความต้องการทางด้านความปลอดภัย หรือความมั่นคง (security or safety needs) ภายหลังจากที่ร่างกายได้รับการตอบสนอง มนุษย์จะเริ่มคิดถึงความปลอดภัย และความมั่นคง ได้แก่ ความต้องการที่จะพ้นหรือปลอดภัยจากอันตราย ความเจ็บปวด ต้องการความมั่นคงในหน้าที่การงานต่าง ๆ มีความมั่นใจที่จะได้มีการอยู่ดีกินดีในระยะยาว
3. ความต้องการทางด้านสังคม (social or belongingness need) ได้แก่ ความต้องการที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรต่าง ๆ อยากจะคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ความรู้สึกมีส่วนร่วมการมีบทบาทร่วมกับกลุ่ม ต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากสังคม
4. ความต้องการที่จะมีฐานะเด่นในสังคม (esteem or status needs) ได้แก่ มีความมั่นใจ ภูมิใจในตัวเอง และการเป็นผู้นำ มีความแข็งแรงและฉลาดกว่า ต้องการมีโอกาสพูดคุยหรืออยู่ใกล้ชิดกับบุคคลสำคัญ ต้องการที่จะได้รับการยกย่อง สรรเสริญ มีเกียรติ และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น
5. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จตามความนึกคิดทุกอย่าง (self-actualization or self-realization) เป็นลำดับขั้นความต้องการที่สูงสุดของมนุษย์ ได้แก่ ความภาคภูมิใจที่ทำงานที่ต้องการสำเร็จลงได้ ได้มีโอกาสทำสิ่งซึ่งท้าทายความสามารถของตน การมีเชาวน์ปัญญารอบรู้

สิ่งต่าง ๆ มากกว่าคนอื่น การได้มีโอกาสได้ทำสิ่งคิดค้นใหม่ๆ และได้มีโอกาสสัมผัสหรือชมเชยสิ่งสวยงาม การรับรู้ความจริงต่าง ๆ

ภาพที่ 4 ลำดับขั้นแห่งความต้องการ Abraham H. Maslow
ที่มา: สวนา พรพัฒน์กุล (2522)

ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory)

Vroom ในสมยศ นาวิการ (2539: 137) ได้พัฒนาทฤษฎีการจูงใจขึ้นมาทฤษฎีหนึ่งได้กล่าวว่า ระดับผลผลิตของบุคคลขึ้นอยู่กับแรงกดดันที่สำคัญ 3 อย่าง ที่เป็นตัวกำหนดแรงจูงใจในการผลิตของบุคคลได้แก่ การรับรู้ถึงความสามารถที่จะมีอิทธิพลต่อระดับผลผลิตของตนเอง การรับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตและการบรรลุถึงเป้าหมาย และความรุนแรงของความต้องการเพื่อบรรลุเป้าหมาย

Vroom (1964) ใน ชูชัย สมิทธิไกร (2538: 88) ได้เสนอว่า มนุษย์แต่ละคนเป็นนักตัดสินใจที่มีเหตุผล และจะเลือกกระทำแต่สิ่งๆ ที่คิดว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่น่าปรารถนา เมื่อจำเป็นต้องตัดสินใจว่าจะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือไม่ แต่ละบุคคลจะถามตนเองว่า “ฉันจะได้อะไรจากการกระทำเช่นนั้น” ดังนั้น องค์ประกอบสำคัญของทฤษฎีนี้จะประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. ผลลัพธ์ (outcome) คือ ผลที่ได้รับจากการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. คุณค่าของผลลัพธ์ (valence) คือ ความน่าปรารถนาหรือความพึงพอใจของผลลัพธ์ตามความรู้ของบุคคล
3. ความคาดหวังเกี่ยวกับความพยายาม และผลการปฏิบัติงาน (effort performance expectancy) คือ ความเป็นไปได้ (ตามความรู้ของบุคคล) ที่ว่าความพยายามจะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น เช่น งานที่มีคุณภาพหรือปริมาณตามที่หวัง
4. ความคาดหวังเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน และผลลัพธ์ (performance outcome expectancy) คือ ความเป็นไปได้ (ตามความรู้ของบุคคล) ที่ว่าผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่น่าปรารถนา

ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory)

Skinner (1969) ใน ชูชัย สมิทธิไกร (2538: 85) ได้กล่าวว่า ความถี่ในการแสดงพฤติกรรมหนึ่งๆ จะถูกกำหนดโดยผลลัพธ์ที่ได้รับจากการกระทำนั้น หรือหากการแสดงผลพฤติกรรมใดทำให้ผู้กระทำได้รับผลทางบวก (เช่น รางวัล คำชมเชย) ก็มีโอกาสดูงที่แสดงพฤติกรรมนั้นออกมาอีก แต่ถ้าการแสดงผลพฤติกรรมนั้น ทำให้ผู้กระทำได้รับผลทางลบ (เช่น คำตำหนิ) ก็มีความเป็นไปได้มากที่จะมีการระงับพฤติกรรมนั้น ไม่ให้ปรากฏขึ้นนี้อีก ดังนั้น ผลลัพธ์ของการกระทำจึงสามารถจำแนกได้เป็นสองชนิดด้วยกันคือ แรงเสริมทางบวก (positive reinforcers) หรือรางวัล (reward) และการลงโทษ (punishment)

ทฤษฎีการจูงใจด้วยเงิน (Money Rewards)

Opsahl and Dunnette (ใน เอ็ด สาระภูมิ, 2529: 12) ได้อธิบายถึงเงินว่าเป็นตัวกระตุ้นในการทำงานได้อย่างไร โดยมีสาระ ดังนี้

1. เงินในลักษณะโดยทั่วๆ ไปเป็นเงื่อนไขของการเพิ่มความมั่นคงให้แก่บุคคล
2. เงินในลักษณะที่เป็นเงื่อนไขของสิ่งจูงใจ

3. เงินในลักษณะที่เป็นตัวลดความเครียด มนุษย์เราจะรู้สึกดีถึงเครียดเมื่อขาดแคลนเงิน ดังนั้น เงินจึงช่วยลดความตึงเครียดให้แก่มนุษย์

เงินจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการจูงใจให้คนทำงาน เพราะเงินสามารถสนองความต้องการของคนได้หลายอย่าง ได้แก่

1. ความต้องการพื้นฐาน เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า ยารักษาโรค
2. ความต้องการเกี่ยวกับสุขภาพและการศึกษา
3. ความต้องการสินค้าที่ฟุ่มเฟือย เช่น รถยนต์ โทรทัศน์ วีดีโอ
4. ความต้องการทางสังคม
5. เงินทำให้คนมีอำนาจ มีความเป็นใหญ่

ประเภทและชนิดของแรงจูงใจ

ประเภทของแรงจูงใจ

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2527: 87) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจของมนุษย์โดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. แรงจูงใจทางสรีระ (physiological motives) คือแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในร่างกาย เช่น ความหิว กระหาย ถ้ายของเสีย เพศสัมพันธ์ เป็นต้น เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “แรงจูงใจปฐมภูมิหรือแรงจูงใจขั้นต้น” (primary motive)
2. แรงจูงใจทางสังคม (social motives) หรือแรงจูงใจทางจิตวิทยา (psychological motives) คือแรงจูงใจที่ไม่เกี่ยวกับอวัยวะของร่างกายหรือระบบประสาทแต่เกิดจากการเรียนรู้ เช่น การต้องการความปลอดภัย ความรัก ความเป็นเจ้าของ การยอมรับนับถือ อำนาจ ความสำเร็จ เป็นต้น เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “แรงจูงใจทุติยภูมิหรือแรงจูงใจขั้นสอง” (secondary motives) แรงจูงใจทางสังคมเป็นแรงจูงใจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในกลุ่มหรือการมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคคลอื่น ซึ่งอาจจะแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม แรงจูงใจอย่างหนึ่งอาจทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต่างกันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้ทางสังคมของบุคคล

สลิสา เจริญพงศ์ (2525: 8) ปราณี รามสูตร (2528: 125) คำรงค์ดี ชัยสนิท และ ประสาน หอมพล (2538: 93) ลักขณา สิริวัฒน์ (2539: 135) และ สมยศ นาวิการ (2539: 126) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจ ตามเหตุผลของเบื้องหลังในการแสดงออกของพฤติกรรม แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. แรงจูงใจภายใน (intrinsic motive) เป็นลักษณะความต้องการ และความปรารถนาที่มีอยู่ในบุคคลจะสร้างแรงจูงใจภายในของเขาขึ้นมา พลังเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการกำหนดความคิดของเขานำไปสู่การเกิดของพฤติกรรมของเขา ภายในสถานการณ์บางอย่างหรือการที่บุคคลมองเห็นคุณค่าที่จะกระทำด้วยความเต็มใจหรือเกิดความพอใจในกิจกรรมที่เขาทำไป โดยมีเครื่องล่อ นักจิตวิทยาเชื่อว่าแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในมีความสำคัญกว่าแรงจูงใจภายนอก เพราะแรงจูงใจที่เกิดขึ้นเองในตัวบุคคลจะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จได้มากกว่า

2. แรงจูงใจภายนอก (extrinsic motive) แรงจูงใจที่เกิดจากสิ่งเร้าภายนอก คือ แรงจูงใจที่เกิดขึ้นโดยมากเป็นแรงดันจากสังคม เช่น การร่วมมือ ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับรางวัล การลงโทษ เกียรติยศชื่อเสียง และการได้รับคำยกย่อง

ชนิดของแรงจูงใจ

สงวนศรี วิรัชชัย (2527: 85) ได้กล่าว แรงจูงใจที่นักจิตวิทยาสังคมสนใจมีอยู่ 4 อย่าง คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่อำนาจ และแรงจูงใจใฝ่พึงหรือความต้องการที่พึง และบางครั้งแรงจูงใจต่างชนิดกันก็อาจทำให้เกิดพฤติกรรมในรูปแบบเดียวกันได้ ในทำนองเดียวกัน Schaefer ในนำชัย ทนุผล และสุนิลา ทนุผล (2531: 7) ได้กล่าวอ้างผลงาน การศึกษาของ McClelland เกี่ยวกับชนิดของแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลของมนุษย์ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมักจะต้องการอ้างถึงความต้องการขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นมูลเหตุให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองอยู่ 3 กลุ่ม คือ ความต้องการใฝ่สัมฤทธิ์ ความต้องการใฝ่อำนาจและความต้องการใฝ่สัมพันธ์ ผลการศึกษาของ McClelland นี้ พบว่า มนุษย์มักจะระบุถึงความต้องการเหล่านี้ในระดับของความเข้มข้นที่แตกต่างกันไป เนื่องจากความแตกต่างของลักษณะของบุคคลและวัตถุประสงค์ ของแต่ละบุคคล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชนิดของแรงจูงใจ

ประพันธ์ สุธธาวาส (2522: 96) ได้กล่าวถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึงแรงจูงใจที่กระตุ้นให้คนเราพยายามทะเยอทะยานที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จด้วยความมานะบากบั่น คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะไม่ยอมแพ้สิ่งใดง่าย ๆ จะพยายามสู้อย่างมากและมักจะสามารถทนต่อการเปลี่ยนแปลง ถ้าการเปลี่ยนแปลงมีประโยชน์และทำให้เกิดความสำเร็จได้

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2532: 178) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลเป็นอย่างมากในสังคมที่มีการแข่งขันกันสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมอุตสาหกรรม การที่บุคคลเคยมีโอกาสร่วมความสำเร็จก็มักจะมีโอกาสประสบความสำเร็จอีก ในขณะที่คนที่มีความคับข้องใจ ก็จะมีผลต่อความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จ อันอาจนำไปสู่ความล้มเหลวได้ ซึ่งอาจทำให้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคลนั้นต่ำลง นอกจากนี้คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงนั้น มักจะเป็นคนที่ไม่ค่อยจะยอมผู้อื่น เป็นตัวของตัวเอง สามารถสร้างเป้าหมายได้ใกล้เคียงความเป็นจริง

สำหรับ Atkinson (1964) ใน ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2538: 156) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า เป็นการกระทำที่เกิดจากแรงผลักดัน ซึ่งบุคคลรู้ตัวว่าการกระทำจะต้องมีการประเมินผลจากตัวเองและจากบุคคลอื่นและผลการประเมินอาจเกิดความพึงพอใจ เมื่อผลงานนั้นเกิดความสำเร็จมากน้อยเพียงใดก็จะต้องนำงานนั้นไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่สังคมถือว่าดี ยังได้อ้างถึงข้อความของ Byrne (1966) ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นความปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จจากการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนเกิดความต้องการที่จะทำงานอย่างอิสระโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันสูงสุดตามต้องการ

สงวนศรี วิรัชชัย (2527: 85) ได้กล่าวถึง แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ว่า เป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลสร้างความสัมพันธ์อันดีกับคนอื่นเพื่อให้เขาเหล่านั้นพอใจและชอบตน แรงจูงใจเกิดจากความต้องการยอมรับจากผู้อื่น และความต้องการความรักความผูกพัน (need for affiliation) ซึ่งสอดคล้องกับ ประสาท บัณฑิตวงศ์ (2526: 8) ได้อธิบายว่าแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์เป็นความปรารถนาประเภทหนึ่งของบุคคลที่นำตัวเข้าร่วมในสังคม จะมีความรู้สึกยินดีเมื่อได้รับการบริการทูลถนอมหรือการยอมรับจากผู้อื่น จะมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อความโดดเดี่ยว การพลัดพราก การทะเลาะวิวาท

จะรู้สึกเสียใจต่อการกระทำที่บั่นทอนมิตรภาพ จะมีความสุขเมื่อร่วมอยู่ในกลุ่มรวมทั้งจะมีความสุข
ข้อสัณยักรักดีต่อเพื่อนทุกคน

จากผลการวิจัยของ Atkinson (1958) ในนำชัย ทนุผล และสุนิลา ทนุผล (2531: 10) พบว่า บุคคลมีความแตกต่างกันในระดับความต้องการมุ่งสัมพันธ์ บางคนมีความต้องการมุ่งสัมพันธ์สูง ซึ่งมักจะเป็นสมาชิกของชุมชนหลายชุมชนชอบติดต่อสงสรรค์กับเพื่อนฝูง ชอบทำกิจกรรมเพราะจะเป็นหนทางที่จะทำให้เขาได้พบปะติดต่อกับคนอื่น

ผลการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจของสมาชิกในการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ของ คณิต จิตรรักษา (2536: 109) พบว่า ชนิดของแรงจูงใจที่สมาชิกกลุ่มเกษตรกร โน้มเอียงไปมากที่สุด ทั้งก่อนสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เมื่อแรกเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร และหลังจากเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแล้วคือ แรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ทางวัตถุ และยังได้อ้างถึง ผลการศึกษาของ Olano ใน นำชัย ทนุผล (2529: 13) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเข้มแข็งนั้น เนื่องจากพวกเขามีความพึงพอใจอย่างสูงในผลกำไรหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

ภาคสรุป

(Overview)

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่ปลูกลำไยมากเป็นอันดับสองของประเทศรองจากจังหวัดลำพูน กรมวิชาการเกษตรโดยสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้เกษตรกรมีการพัฒนาการผลิตตั้งแต่เริ่มต้น และเพื่อให้เกษตรกรมีการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้รับการรับรองระบบการผลิตตามมาตรฐาน ระบบการจัดการคุณภาพสินค้าเกษตร เพื่อให้เกิดการขยายตัวและเชื่อมโยงตลาดระหว่างแหล่งผลิตที่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพ และผู้ประกอบการทั้งตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ ซึ่งเน้นการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) เพื่อให้ได้ผลผลิตคุณภาพดี ตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุน และขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกร และผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร และไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

จากการตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับแนวความคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ ทฤษฎีลำดับขั้นแห่งความต้องการ ทฤษฎีการเสริมแรง ทฤษฎีความคาดหวัง ทฤษฎีการจูงใจด้วยเงิน ประเภทของแรง จูงใจ และชนิดของแรงจูงใจ ได้แสดงให้เห็นว่ามนุษย์โดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นวัยใดหรืออยู่ในวัฒนธรรมใดก็ตามต่างก็จะมีกระบวนการของพฤติกรรม (the process of behavior) ที่มีลักษณะเหมือนกันซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์จะเป็นไปโดยมีข้อสมมติฐาน 3 ประการที่สัมพันธ์กันอยู่ คือ ประการแรก การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้ก็โดยที่ต้องมีสาเหตุมาทำให้เกิด (behavior is caused) อันได้แก่ ความต้องการที่จะได้รับการตอบสนองที่เกิดขึ้นในตัวคน (interstate of need or tension) หรือแรงจูงใจหรือความอยากได้ (motive) นั่นเอง ประการที่สอง พฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมีแรงกระตุ้นสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากระตุ้นทำให้เกิด (behavior is motivated) กล่าวคือ ความต้องการที่จะได้รับการตอบสนองจะกลายเป็นตัวกระตุ้นที่มีอิทธิพลทำให้ต้องมีการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมและประการสุดท้าย พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะเป็นไปโดยมีจุดมุ่งหมายหรือหวังจะได้ผลตอบแทนอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้น ความต้องการจะเป็นตัวชักนำ (guide) ให้เกิดแรงผลักดันหรือแรงจูงใจให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมที่ต้องฝ่าฝืนต่างๆ เพื่อตอบสนองเป้าหมาย

แรงจูงใจบางอย่างเกิดจากภูมិภาวะ และการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกาย ซึ่งเป็นธรรมชาติของบุคคลที่พยายามควบคุมสภาวะภายในร่างกายให้อยู่ในสภาพปกติ แต่ส่วนใหญ่ แรงจูงใจได้มาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่บุคคลได้รับและเป็นสมาชิกอยู่ ซึ่งแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกันออกไปตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของสังคมคน นักจิตวิทยาบางคน ยังมีความเห็นว่ามนุษย์นั้นมีความต้องการไม่มีสิ้นสุด เช่น ความต้องการแข่งขัน การอยากรู้ การก้าวร้าว การกลัวเสี่ยง ความต้องการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ความต้องการที่รวมกลุ่มกับบุคคลอื่น ความต้องการความสำเร็จในชีวิตและความต้องการอำนาจ ความต้องการเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนำไปสู่เป้าหมาย ซึ่งแรงจูงใจของบุคคลนั้น จะสะท้อนออกให้เห็นทั้งจากการตัดสินใจเลือกกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง และจากแรงกายแรงใจที่เขาทุ่มเทให้กับกิจกรรมนั้น โดยมีคุณค่าของเครื่องล่อใจ (incentive) หรือเป้าหมาย (goal) เป็นตัวควบคุมทิศทางของพลังและความตั้งใจกระตุ้นให้บุคคลมีการพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสม เพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น

ดังนั้น ในการศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ภายใต้การดำเนินงานของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 จึงมุ่งศึกษาในประเด็นของแรงจูงใจ 4 ชนิดคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ แรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ทางวัตถุ และแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง เพื่อที่จะสามารถระบุถึงชนิดของแรงจูงใจที่ทำให้เกษตรกรสนใจมากที่สุดกับลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

(Conceptual Framework of the Research)

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ แรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร สภาพการถือครองที่ดิน การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับข่าวสารของเกษตรกร การติดต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการ ที่มีผลต่อแรงงูใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยของเกษตรกรภายใต้การดำเนินงานของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 ดังได้แสดงในกรอบแนวคิดในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework of the Research)

สมมติฐานในการวิจัย (Research Hypotheses)

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถตั้งสมมติฐานการวิจัย (research hypotheses) ได้ดังนี้

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดพื้นที่ปลูกลำไย แรงงานในครอบครัว การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับข่าวสารของเกษตรกร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยของเกษตรกรในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

การวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐาน
ลำไยของเกษตรกร ในอำเภอสาร์ภัก จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

(Locale of the Research)

สถานที่ดำเนินการวิจัยครั้งนี้ อยู่ในพื้นที่อำเภอสาร์ภัก จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 12 ตำบล ได้แก่ ตำบลชมพู ตำบลสารภัก ตำบลหนองแฝก ตำบลท่ากว้าง ตำบลจ๋วมุง ตำบลดอนแก้ว ตำบลท่าวังตาล ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสันทราย ตำบลหนองผึ้ง ตำบลไชยสถาน และตำบลป่าบง ซึ่งเป็นเขตความรับผิดชอบของสำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1

เหตุผลที่เลือกดำเนินการวิจัยในสถานที่ดังกล่าวคือ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการปลูก
ลำไยมากเป็นอันดับต้นๆ ของเชียงใหม่ ซึ่งถ้าสามารถจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยให้เป็นไป
ตามที่กำหนดได้ จะส่งผลให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกร และเศรษฐกิจของท้องถิ่นเป็นอย่างมาก

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

(Population and Sampling Procedures)

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพ
และมาตรฐานลำไย ใน 12 ตำบลของอำเภอสาร์ภัก จังหวัดเชียงใหม่ทั้งสิ้น 2,385 ราย ตามทะเบียน
รายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ของสำนักงานวิจัยและ
พัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 และเพื่อสะดวกในการเก็บข้อมูลในการวิจัยได้กำหนดการสุ่มตัวอย่างเพื่อ
เป็นตัวแทนของประชากรที่ถูกต้องโดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% โดยใช้สูตรของ Yamane (1996)
ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

ทั้งนี้ ได้กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อน = 0.05

$$n = \frac{2385}{1 + 2385(0.05)^2}$$

$$n = 342.55$$

$$\text{หรือประมาณ} = 343 \text{ ราย}$$

ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม 343 ราย เนื่องจากจำนวนสมาชิกในแต่ละตำบลแตกต่างกัน จึงได้มีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

เมื่อ n_i = จำนวนตัวอย่างที่สุ่มจากตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

N_i = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐาน
ลำไยในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

รายการ	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ตำบลชมพู	349	50
ตำบลสารภี	86	12
ตำบลหนองแฝก	242	35
ตำบลท่ากว้าง	240	35
ตำบลข้าวมุง	331	48
ตำบลคอนแก้ว	115	17
ตำบลท่าวังตาล	113	16
ตำบลยางเนิ้ง	34	5
ตำบลสันทราย	827	118
ตำบลหนองผึ่ง	15	2
ตำบลไชยสถาน	13	2
ตำบลป่าบง	20	3
รวม	2,385	343

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

(The Research Instrument)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ ใช้แบบสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์ และแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยอาศัยทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งดัดแปลงจากแบบสัมภาษณ์ที่มีผู้ศึกษาวิจัยอื่น ๆ สร้างไว้แล้วให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาวิจัยในครั้งนี้

แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เพื่อรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยของเกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดพื้นที่ปลูกลำไย แรงงานในครอบครัว การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับข่าวสารของเกษตรกร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร

ตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชนิดของแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ภายใต้การดำเนินงานของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 ประกอบด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ แรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ทางวัตถุ และ แรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง

การทดสอบเครื่องมือ (Pre-testing of Instrument)

1. การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์จากแนวทางในการตรวจเอกสาร เพื่อจะรวบรวมข้อมูลต่างๆ ตามวัตถุประสงค์จากนั้นได้นำเสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยคณะกรรมการที่ปรึกษาในการวิจัยเพื่อตรวจสอบความชัดเจนและความเหมาะสมของข้อความ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับกลุ่มเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการในอำเภอแม่ริม จำนวน 20 ราย เพื่อทดสอบความเข้าใจในเนื้อหา และเพิ่มเติมหรือแก้ไขแบบสอบถาม และนำผลการทดสอบวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของ Cronbach (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) ซึ่งมีสูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n = จำนวนข้อ

S_i^2 = คะแนนความแปรปรวนของรายการแต่ละข้อ

S_x^2 = คะแนนความแปรปรวนของทั้งฉบับ

ผู้วิจัยได้ทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม จำนวน 20 ราย ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.92 โดยมีรายละเอียดในแต่ละส่วนดังนี้

ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.95
ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์	มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.84
ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์	มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.71
ด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง	มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.76

การรวบรวมข้อมูล

(Data Collection)

วิธีการรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้มาจากการสอบถามตามแบบสอบถามในภาคสนาม
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้มาจากกรมวิชาการเกษตร ศูนย์วิจัยพืชไร่นำ้ใช้ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 และข้อมูลของสำนักงานเกษตรจังหวัด ข้อมูลจากการรวบรวมเอกสารทางวิชาการและรายงานต่างๆ จากห้องสมุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผลงานวิจัย ปัญหาพิเศษ วิทยานิพนธ์ ฯลฯ
3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แปรผล สรุปผล และรายงานผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

(Analysis of Data)

เมื่อใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมแจกแจงและจัดหมวดหมู่ ใส่รหัสตัวเลขเข้าตาราง แล้วนำไปวิเคราะห์คำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences. SPSS/PC') ซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้ คือ

1. ค่าร้อยละ (percentage) เพื่อแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมาใช้อธิบายในการจัดลำดับชั้น ลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของผู้ให้ข้อมูล

2. ค่ามัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean) ค่าพิสัย (range) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง และวัดการกระจายของลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ให้ข้อมูล

3. น้ำหนักคะแนนเฉลี่ย (weight mean score: WMS) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ระดับแรงจูงใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย และนำคะแนนแต่ละด้านมาคิดคำนวณหาค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย ชนิดแรงจูงใจของผู้ให้ข้อมูล 4 ชนิด คือ 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ 3) แรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ทางวัตถุ และ 4) แรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียงโดยใช้ระบบการให้คะแนน (scoring system) โดยกำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลระบุแรงจูงใจ 5 ระดับ คือ “มากที่สุด” 5 คะแนน “มาก” 4 คะแนน “ปานกลาง” 3 คะแนน “น้อย” 2 คะแนน “น้อยที่สุด” 1 คะแนน

เมื่อได้ค่าคะแนนเฉลี่ยแล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินค่าคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจที่กำหนดเพื่อการแปลความหมายดังนี้

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับแรงจูงใจ
3.68 – 5.00	มีแรงจูงใจมากที่สุด
2.34 – 3.67	มีแรงจูงใจปานกลาง
1.00 – 2.33	มีแรงจูงใจน้อยที่สุด

จากนั้น นำคะแนนแรงจูงใจ ทั้ง 4 ชนิด ของแต่ละคนมาคิดคำนวณหาค่าน้ำหนัก ค่าคะแนนเฉลี่ย (weight mean score: WMS)

4. วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่า Chi-square ใช้ทดสอบตัวแปรที่มีระดับการวัดเป็นมาตรฐานบัญญัติ (nominal scale) กับแรงจูงใจที่ทำให้เกษตรกรสนใจในการเข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สภาพการถือครองที่ดิน และการเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร โดยสูตร Chi-square มีดังนี้

ซึ่ง	χ^2	=	ค่าไคสแควร์ (Chi-square)
	O_i	=	ค่าความถี่ที่ได้จากการสังเกต (observed frequency)
	E_i	=	ค่าความถี่ที่คาดหวังหรือความถี่ตามทฤษฎี (expected frequency)
	k	=	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

5. วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แบบ Pearson Product Moment ใช้ทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่มีระดับการวัดเป็นมาตราแบบช่วง (interval scale) และอัตราส่วน (ratio scale) ได้แก่ อายุ รายได้ ประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการฯ จำนวนแรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร การรับข่าวสารของเกษตรกร และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ซึ่งได้ให้ความหมายของค่าความสัมพันธ์ (r) ตาม Rule of Thumb ของ Guildford (Guildford and Fruchten, 1973: 189) ดังนี้

ถ้าค่า $r < .20$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันเพียงเล็กน้อยหรือน้อยมาก
ถ้าค่า $r > .20-.40$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
ถ้าค่า $r > .40-.60$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
ถ้าค่า $r > .60-.80$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
ถ้าค่า $r > .80$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย (Research Duration)

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาในการวิจัยทั้งสิ้น 12 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

(RESULTS AND DISCUSSION)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยของเกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อระบุและเปรียบเทียบชนิดของแรงจูงใจที่เกษตรกรมีความสนใจมากที่สุดในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของชนิดแรงจูงใจ ที่ทำให้เกษตรกรมีความสนใจมากที่สุดในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย กับลักษณะส่วนบุคคล และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ของเกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้การดำเนินงานของสำนักวิจัย และพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 จำนวน 343 ราย ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multistage random sampling) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายและวิจารณ์ผลการวิจัยในขอบเขตของข้อมูลที่รวบรวมมาได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ชนิดของแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของชนิดแรงจูงใจที่มีต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยของผู้ให้ข้อมูล

ผลการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ให้ข้อมูล

ลักษณะส่วนบุคคล

เพศ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลประมาณสองในสามเป็นเพศชาย (ร้อยละ 65.60) และประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 34.40) เป็นเพศหญิง (ตารางที่ 4) ซึ่งเป็นลักษณะของสังคมไทยที่ส่วนใหญ่เพศชายจะเป็นผู้นำหรือหัวหน้าครอบครัว โดยเฉพาะในสังคมเกษตรกรรม เกษตรกรเพศชายจะมีอำนาจในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการต่างๆ มากกว่าเกษตรกรเพศหญิง

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	225	65.60
หญิง	118	34.40
รวม	343	100.00

อายุ

ตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ยประมาณ 52 ปี โดยมีผู้ให้ข้อมูลที่อายุน้อยที่สุดคือ 25 ปี และผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมากที่สุดคือ 80 ปี ($SD = 11.39$) โดยผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสี่ในห้ามีอายุมากกว่า 40 ปี (ร้อยละ 82.51) โดยมีผู้ให้ข้อมูลอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี มีเพียงร้อยละ 17.49 เท่านั้น

แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในวัยกลางคนขึ้นไป ซึ่งเป็นวัยทำงาน มีอาชีพที่ค่อนข้างแน่นอน รับผิดชอบต่อครอบครัว ประกอบกับมีพื้นฐานของการเรียนรู้ในกิจกรรมการเกษตรสะสมไว้เป็นจำนวนมาก รู้จักใช้เหตุผล มีความสำนึกที่ดี มีความสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดี และมีสติปัญญายู่ในช่วงพัฒนามากที่สุด

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30	8	2.33
31-40	52	15.16
41-50	115	33.53
51-60	88	25.66
61-70	59	17.20
มากกว่า 70	21	6.12
รวม	343	100.00
$\bar{X} = 51.53$ $SD = 11.39$ $Min-Max = 25 - 80$		

ระดับการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 70.26) จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ในขณะที่ประมาณหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 26.24) มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป และมีเพียงร้อยละ 3.49 เท่านั้นที่ไม่เคยได้รับการศึกษาในโรงเรียน หรือเคยเรียนแต่ไม่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ตารางที่ 6)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มใหญ่มีการศึกษาเพียงภาคบังคับเท่านั้น ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากในสังคมการเกษตรทุกคนถือว่าอาชีพนั้นสำคัญต่อการมีกินมีใช้ มีรายได้เลี้ยงครอบครัว ไม่มีโอกาสศึกษาต่อ ซึ่งเมื่อจบการศึกษาระดับภาคบังคับแล้วก็ออกมาทำงานช่วยเหลือครอบครัว เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้จบการศึกษาในระดับอนุปริญาถึงปริญญาตรีมีถึงร้อยละ 13.02 แสดงให้เห็นว่าผู้มีการศึกษาในระดับสูงมีความสนใจในภาคเกษตรมากขึ้น

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยได้รับการศึกษาในโรงเรียน	3	0.87
เคยแต่เรียน ไม่จบการศึกษาภาคบังคับ	9	2.62
ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-ป.4)	195	56.85
ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.5-ป.6)	46	13.41
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	24	7.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) หรือ ปว.ช.	21	6.12
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	19	5.54
ปริญญาตรี	26	7.58
รวม	343	100.00

สถานภาพการสมรส

ผู้ให้ข้อมูลประมาณสี่ในห้า (ร้อยละ 79.88) มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน รองลงมา ร้อยละ 10.20 มีสถานภาพโสด และร้อยละ 9.91 ที่มีคู่สมรสแต่แยกกันอยู่และเป็นหม้ายหรือหย่าร้าง (ตารางที่ 7)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลมีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับอายุของผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ในวัยกลางคนขึ้นไป ซึ่งเป็นวัยทำงาน มีอาชีพที่ค่อนข้างแน่นอน รับผิดชอบต่อครอบครัวและการสมรสทำให้เป็นบุคคลที่มีความคิดสุขุม รอบคอบ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	35	10.20
สมรสและอยู่ด้วยกัน	274	79.88
หย่า/หม้าย	32	9.33
สมรสแต่แยกกันอยู่	2	0.58
รวม	343	100.00

จำนวนสมาชิกภายในครอบครัว

จากการศึกษาจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลนั้น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีสมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน ($SD = 1.36$) ผู้ให้ข้อมูลที่มีสมาชิกภายในครอบครัวน้อยที่สุดคือ 1 คน และผู้ให้ข้อมูลที่มีสมาชิกภายในครอบครัวมากที่สุดคือ 8 คน โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 78.71) มีสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 1-4 คน รองลงมาร้อยละ 18.95 มีสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 5-6 คน และมีผู้ให้ข้อมูลเพียงร้อยละ 2.33 มีสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 6 คน (ตารางที่ 8)

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวขนาดเล็กเฉลี่ยประมาณ 4 คน ทั้งนี้จากการสำรวจพบว่าส่วนใหญ่ทำการเกษตรเป็นหลัก เมื่อบุตรมีครอบครัวก็จะแยกไปสร้างบ้านใหม่ แต่ยังมีการช่วยเหลือกันระหว่างครอบครัวของพ่อแม่และลูกตามลักษณะของการอุปถัมภ์ คนที่อยู่กับครอบครัวพ่อแม่ส่วนมากจะยังไม่ได้แต่งงานหรือเป็นบุตรคนสุดท้าย ซึ่งส่วนใหญ่จะช่วยทำสวนลำไย

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามสมาชิกภายในครอบครัว

สมาชิกภายในครอบครัว (คน)	จำนวน	ร้อยละ
1 – 2	73	21.28
3 – 4	197	57.43
5 – 6	65	18.95
มากกว่า 6	8	2.33
รวม	343	100.00

$\bar{X} = 3.63$

SD = 1.36

Min-Max = 1-8

จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเกษตร

จากการศึกษาในตารางที่ 9 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนแรงงานที่ทำงานในสวนลำไยเฉลี่ยประมาณ 5 คน (SD = 4.22) โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในสวนลำไยน้อยที่สุดคือ 1 คน และผู้ให้ข้อมูลที่มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในสวนลำไยมากที่สุดคือ 28 คน และพบว่าผู้ให้ข้อมูลประมาณสองในสาม (ร้อยละ 65.89) มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในสวนลำไยระหว่าง 1-4 คน และร้อยละ 34.11 มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในสวนลำไย 5 คนขึ้นไป

จากข้อมูลที่ได้แสดงให้เห็นว่าในการดำเนินกิจกรรมภายในสวนลำไยของเกษตรกรใช้แรงงานจำนวนไม่มาก ซึ่งจากการศึกษาจำนวนสมาชิกในครอบครัวพบว่า มีประมาณ 4 คน ซึ่งสามารถดำเนินการได้ และในบางสวนยังไม่ให้ผลผลิตหรือเพิ่งเริ่มให้ผลผลิตจึงไม่จำเป็นต้องจ้างแรงงานเพิ่ม หากจำเป็นต้องจ้างแรงงานเพิ่มก็จะจ้างชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการจ้างแรงงานเพื่อทำการเก็บเกี่ยวผลผลิต สำหรับจำนวนแรงงานที่ทำงานในสวนลำไยมากที่สุดคือ 28 คนนั้น จะเป็นสวนลำไยที่มีขนาดใหญ่ผลผลิตมากจึงจำเป็นต้องใช้แรงงานมาก

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนแรงงานในการเกษตรทั้งหมด

จำนวนแรงงานในการเกษตรทั้งหมด (คน)	จำนวน	ร้อยละ
1 – 2	94	27.41
3 – 4	132	38.48
5 – 6	58	16.91
มากกว่า 6	59	17.20
รวม	343	100.00

$\bar{X} = 4.83$

SD = 4.22

Min-Max = 1-28

จำนวนพื้นที่ปลูกลำไย

ผู้ให้ข้อมูลที่ได้ทำศึกษานั้นมีพื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ยประมาณ 6 ไร่ (SD = 7.37) ผู้ให้ข้อมูลที่มีพื้นที่ปลูกลำไยน้อยที่สุดคือ 1 ไร่ และผู้ให้ข้อมูลที่มีพื้นที่ปลูกลำไยมากที่สุดคือ 50 ไร่ โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลประมาณสองในสาม (ร้อยละ 65.31) มีพื้นที่ปลูกลำไยระหว่าง 1-5 ไร่ รองลงมาร้อยละ 21.28 มีพื้นที่ปลูกลำไยระหว่าง 6-10 ไร่ และอีกร้อยละ 13.41 มีพื้นที่ปลูกลำไยมากกว่า 10 ไร่ (ตารางที่ 10)

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าร้อยละ 80 มีพื้นที่ปลูกลำไยระหว่าง 1-10 ไร่ ทั้งนี้เนื่องมาจากเกษตรกรมีพื้นที่ไม่มากนัก และปัจจุบันเกษตรกรขายที่ดินที่ใช้ทำการเกษตร และหันไปประกอบอาชีพส่วนตัวกันมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันจะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีจำนวนพื้นที่ปลูกลำไยแตกต่างกันมาก (SD = 7.73)

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามพื้นที่ปลูกลำไยทั้งหมด

จำนวนพื้นที่ปลูกลำไยทั้งหมด (ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
1 – 5	224	65.31
6 – 10	73	21.28
11 – 15	25	7.29
มากกว่า 15	21	6.12
รวม	343	100.00
$\bar{X} = 6.28$ $SD = 7.37$ $Min-Max = 1-50$		

จำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้ว

จากการศึกษาพบว่า พื้นที่ที่ทำการศึกษานั้นมีจำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ยประมาณ 6 ไร่ ($SD = 7.07$) จำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วน้อยที่สุดคือ 1 ไร่ และจำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วมากที่สุดคือ 50 ไร่ โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลประมาณสองในสาม (ร้อยละ 68.51) มีพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วระหว่าง 1-5 ไร่ รองลงมาร้อยละ 20.99 มีพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วระหว่าง 6-10 ไร่ และอีกร้อยละ 10.59 มีพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วมากกว่า 10 ไร่ (ตารางที่ 11)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลจำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ยประมาณ 6 ไร่ แต่จากสภาพความเป็นจริงเกษตรกรมีเกษตรกรมีจำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วแตกต่างกันมากโดยมีจำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วน้อยที่สุด 1 ไร่ และมากที่สุด 50 ไร่ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลประมาณร้อยละ 90 มีพื้นที่ปลูกลำไยระหว่าง 1-10 ไร่ ทั้งนี้เนื่องมาจากพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีการปลูกลำไยและให้ผลผลิตอยู่แล้ว ส่วนพื้นที่ที่ยังไม่ให้ผลผลิตมีเป็นส่วนน้อยเนื่องมาจากเกษตรกรมีการปลูกลำไยเพิ่มเติมภายหลังการเข้าร่วมโครงการ

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้ว

จำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้ว (ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
1 – 5	235	68.51
6 – 10	72	20.99
11 – 15	15	4.37
มากกว่า 15	21	6.12
รวม	343	100.00

$\bar{X} = 5.72$

SD = 7.07

Min-Max = 1-50

จำนวนต้นลำไยที่ปลูกต่อไร่

เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลได้ปลูกลำไยเฉลี่ยประมาณ 22 ต้นต่อไร่ (SD = 4.80) มีเกษตรกรที่ปลูกลำไยต่อไร่น้อยที่สุดคือ 10 ต้นต่อไร่ เกษตรกรที่ปลูกลำไยต่อไร่มากที่สุดคือ 40 ต้นต่อไร่ โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.63) ปลูกลำไยจำนวน 10-30 ต้นต่อไร่ และมีเพียงร้อยละ 4.37 ที่ปลูกลำไยจำนวนมากกว่า 30 ต้นต่อไร่ (ตารางที่ 12)

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลมีการปลูกลำไยเฉลี่ยประมาณ 22 ต้นต่อไร่ ซึ่งน้อยกว่าจำนวนต้นที่ปลูกต่อไร่ตามหลักวิชาการ ซึ่งในการปลูกลำไยประมาณ 25 ต้น

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนต้นลำไยที่ปลูกต่อไร่

จำนวนต้นลำไย (ต้น/ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
10-20	179	52.19
21-30	149	43.44
มากกว่า 30	15	4.37
รวม	343	100.00

$\bar{X} = 22.28$

SD = 4.80

Min-Max = 10-40

จำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการฯ

ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการฯ เฉลี่ยประมาณ 6 ไร่ (SD = 6.28) จำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการฯ น้อยที่สุดคือ 1 ไร่ จำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการฯ มากที่สุดคือ 50 ไร่ โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด ร้อยละ 88.63 มีจำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการฯ ระหว่าง 1-10 ไร่ และร้อยละ 11.37 มีจำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการฯ มากกว่า 10 ไร่ (ตารางที่ 13)

จากการที่ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการฯ ส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกลำไยระหว่าง 1-10 ไร่ แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ปลูกลำไยของตนเองเข้าร่วมโครงการฯ เกือบทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากการเข้าร่วมโครงการฯ จะเป็นการสร้างความมั่นใจในเรื่องราคาและผลผลิตเป็นที่ยอมรับของตลาด

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามพื้นที่ปลูกลำไยที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการฯ

จำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ใช้ในการจัดทำแปลง ลำไยตามโครงการฯ (ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
1 – 5	234	68.22
6 – 10	70	20.41
11 – 15	23	6.71
มากกว่า 15	16	4.66
รวม	343	100.00
$\bar{X} = 5.64$	SD = 6.28	Min-Max = 1-50

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ 14 แสดงว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 91.55) มีลักษณะการถือครองเป็นของตนเอง รองลงมา ร้อยละ 12.25 ผู้อื่นให้เปล่าโดยไม่ต้องเช่า และอีกร้อยละ 5.54 เช่าผู้อื่น ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดมีที่ดินในการทำการเกษตรเป็นของตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากลำไยเป็นไม้ผลยืนต้นที่มีอายุหลายปี ดังนั้นผู้ปลูกจะต้องมีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งที่ดินส่วนใหญ่จะได้รับการสืบทอดมรดกจากบรรพบุรุษ มีเพียงบางส่วนที่เช่าที่ดินและผู้อื่นให้เปล่า ในส่วนของผู้อื่นให้เปล่านั้นจะเป็นที่ดินของญาติพี่น้องมอบให้แต่ยังไม่มีการโอนกรรมสิทธิ์ สำหรับในกรณีที่มีการเช่านั้นจะมีการจ่ายค่าเช่าในลักษณะแบ่งผลผลิตกันระหว่างผู้ปลูกกับเจ้าของที่ดิน

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามลักษณะการถือครองที่ดิน

(n = 343)

ลักษณะการถือครองที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
ของตนเองทั้งหมด	314	91.55
ของบุคคลอื่น โดยไม่ต้องเช่า	42	12.25
เช่า	19	5.54

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

รายได้จากการปลูกลำไยต่อไร่

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากการปลูกลำไยต่อไร่เฉลี่ย 34,356.05 บาท ($SD = 22,382.72$) ผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้จากการปลูกลำไยต่อไร่น้อยที่สุดคือ 4,500 บาท และผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้จากการปลูกลำไยต่อไร่มากที่สุดคือ 120,000 บาทต่อปี โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 72.88) มีรายได้จากการปลูกลำไยต่อไร่ไม่เกิน 40,000 บาท รองลงมาร้อยละ 13.99 มีรายได้จากการปลูกลำไยต่อไร่ระหว่าง 40,001-60,000 บาท และผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 13.12 มีรายได้จากการปลูกลำไยต่อไร่มากกว่า 60,000 บาท (ตารางที่ 15)

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากการปลูกพืชในอัตราที่สูง ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลมีการจัดการสวนลำไยที่ดี และมีการใช้สารโปรดักส์เคมีคลอเรท บังคับให้ลำไยออกช่อดอกตลอดปี

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามช่วงรายได้จากการปลูกลำไยต่อไร่

รายได้จากการปลูกลำไยต่อไร่ (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000	118	34.40
20,001-40,000	132	38.48
40,001-60,000	48	13.99
60,001-80,000	27	7.87
มากกว่า 80,000	18	5.25
รวม	343	100.00

$X = 34,356.05$

$SD = 22,382.72$

Min-Max = 4,500-120,000

รายได้จากการปลูกลำไยทั้งหมด

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากการปลูกลำไยทั้งหมดเฉลี่ย 198,267.62 บาทต่อปี (SD = 134,436.29) ผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้จากการปลูกลำไยทั้งหมดน้อยที่สุดคือ 25,740 บาทต่อปี และมากที่สุดคือ 915,200 บาทต่อปี โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 59.19) มีรายได้จากการปลูกลำไยทั้งหมดต่ำกว่า 200,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 21.57 มีรายได้จากการปลูกลำไยทั้งหมดระหว่าง 200,001-300,000 บาทต่อปี และผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 19.24 มีรายได้จากการปลูกลำไยทั้งหมดมากกว่า 300,000 บาทต่อปี (ตารางที่ 16)

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากการปลูกลำไยทั้งหมดในอัตราที่สูง โดยมีรายได้จากการปลูกลำไยทั้งหมดเฉลี่ยประมาณ 198,267.62 บาทต่อปี ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลมีการผลิตลำไยทั้งลำไยในฤดูและนอกฤดู

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามช่วงรายได้จากการปลูกลำไยทั้งหมด

รายได้จากการปลูกลำไย (บาท/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 100,000	76	22.16
100,001-200,000	127	37.03
200,001-300,000	74	21.57
300,001-400,000	34	9.91
มากกว่า 400,000	32	9.33
รวม	343	100.00

$\bar{X} = 198,267.62$

SD = 134,436.29

Min-Max = 25,740-915,200

รายได้จากการปลูกพืชอื่น ๆ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลประมาณสี่ในห้า (ร้อยละ 81.34) ไม่มีรายได้จากการปลูกพืชอื่น ๆ และร้อยละ 18.66 มีรายได้จากการปลูกพืชอื่น ๆ โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้จากการปลูกพืชอื่น ๆ จำนวน 64 รายนั้นมีรายได้จากการปลูกพืชอื่นเฉลี่ย 32,639.06 บาทต่อปี (SD = 33,196.27) ผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้จากการปลูกพืชอื่น ๆ น้อยที่สุดคือ 2,400 บาทต่อปี และมากที่สุดคือ 142,000 บาทต่อปี โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 51.56) ของผู้ที่มีรายได้อื่น มีรายได้จากการปลูกพืชอื่น ๆ ต่ำกว่า 40,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 25.00 มีรายได้จากการปลูกพืชมากกว่า 80,000 บาทต่อปี และร้อยละ 23.44 มีรายได้จากการปลูกพืชอื่น ๆ ระหว่าง 40,001-80,000 บาทต่อปี (ตารางที่ 17)

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากการปลูกพืชอื่น ๆ ในอัตราที่สูงและต่ำแตกต่างกันมาก ซึ่งพิจารณาได้จากค่า SD ซึ่งมีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนพื้นที่ปลูกที่แตกต่างกันนั่นเอง

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามช่วงรายได้จากการปลูกพืชอื่น ๆ

(n = 343)		
รายได้จากการปลูกพืชอื่น ๆ (บาท/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	279	81.34
มี	64	18.66
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000	20	31.25
20,001-40,000	13	20.31
40,001-60,000	8	12.50
60,001-80,000	7	10.94
มากกว่า 80,000	16	25.00
$\bar{X} = 32,639.06$	SD = 33,196.27	Min-Max = 2,400-142,000

รายได้จากการเลี้ยงสัตว์

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.92) ไม่มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ และมีเพียงร้อยละ 18.08 เท่านั้นที่มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ โดยผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด 62 รายนั้นมีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 38,260.97 บาทต่อปี ($SD = 72,000.34$) ผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์น้อยที่สุดคือ 100 บาทต่อปี และมากที่สุดคือ 390,000 บาทต่อปี โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 72.58) มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ไม่เกิน 40,000 บาทต่อปี ร้อยละ 16.13 มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์มากกว่า 70,000 บาทต่อปี และร้อยละ 11.29 มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ระหว่าง 40,001-70,000 บาทต่อปี (ตารางที่ 18)

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีการเลี้ยงสัตว์น้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีการปลูกลำไยเป็นอาชีพหลัก และอาจจะไม่มีความรู้ในการเลี้ยงสัตว์มากนัก ประกอบกับการเลี้ยงสัตว์มีการลงทุนที่สูง โดยส่วนใหญ่สัตว์ที่จะเลี้ยงจะเป็นไก่ และโค ซึ่งการเลี้ยงจะปล่อยให้หากินเองในสวนลำไย และจะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลมีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์แตกต่างกันมากซึ่งพิจารณาได้จากค่า SD ซึ่งมีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามช่วงรายได้จากการเลี้ยงสัตว์

(n = 343)

รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ (บาท/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	281	81.92
มี	62	18.08
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000	35	56.45
10,001 – 40,000	10	16.13
40,001 – 70,000	7	11.29
มากกว่า 70,000	10	16.13
$\bar{X} = 38,260.97$ $SD = 72,000.34$ Min-Max = 100-390,000		

รายได้นอกภาคเกษตร

จากการศึกษาเกี่ยวกับรายได้นอกภาคการเกษตรนั้น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 62.97) มีรายได้นอกภาคการเกษตร และมีเพียงประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.03) เท่านั้นที่ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้นอกภาคการเกษตร จำนวน 216 ราย มีรายได้เฉลี่ย 71,267.52 บาทต่อปี ($SD = 70,328.98$) โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้นอกภาคการเกษตร น้อยที่สุดคือ 7,200 บาทต่อปี และมากที่สุดคือ 462,000 บาทต่อปี โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 66.67 มีรายได้นอกภาคการเกษตรไม่เกิน 60,000 บาทต่อปี ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 33.34 มีรายได้นอกภาคการเกษตรมากกว่า 60,000 บาทต่อปี (ตารางที่ 19)

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีรายได้นอกภาคการเกษตร นอกเหนือจากการปลูกลำไยเฉลี่ยประมาณ 71,267.52 บาทต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นรายได้ที่ได้มาจากการรับจ้างและค้าขายในระหว่างที่ลำไยยังไม่ให้ผลผลิต และบางส่วนก็ยังมิรายได้จากอาชีพประจำอยู่เดิมแล้วสำหรับเกษตรกรที่ไม่มีรายได้ เนื่องจากมีการทำสวนลำไยมานานและลำไยให้ผลผลิตแล้วจึงทำการปลูกลำไยเป็นอาชีพหลักเพียงอย่างเดียว

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามช่วงรายได้นอกภาคเกษตร

(n=343)		
รายได้นอกภาคเกษตร (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	127	37.03
มี	216	62.97
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30,000	49	22.69
30,001 – 60,000	95	43.98
60,001 – 90,000	23	10.65
มากกว่า 90,000	49	22.69
$\bar{X} = 71,267.52$ $SD = 70,328.98$	Min-Max = 7,200-462,000	

รายได้ทั้งหมด

เมื่อศึกษาถึงรายได้ทั้งหมดนั้น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้เฉลี่ย 256,153.53 บาทต่อปี ($SD = 158,953.77$) โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้น้อยที่สุดคือ 50,050 บาทต่อปี และมากที่สุดคือ 916,400 บาทต่อปี โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลประมาณสองในสาม (ร้อยละ 68.81) มีรายได้ทั้งหมดไม่เกิน 300,000 บาทต่อปี ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 17.49 มีรายได้ทั้งหมดระหว่าง 300,001-400,000 บาทต่อปี ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 13.70 มีรายได้ทั้งหมดมากกว่า 400,000 บาทต่อปี (ตารางที่ 20)

แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้ทั้งหมดเฉลี่ย 256,153.53 บาทต่อปีนั้นส่วนใหญ่จะเป็นรายได้ที่ได้มาจากการปลูกกล้วย บางส่วนก็เป็นรายได้ที่มาจากการปลูกพืชอื่น ๆ ได้แก่ ลิ้นจี่ พริก ถั่วฝักยาว บางส่วนก็เป็นรายได้ที่มาจากการเลี้ยงสัตว์ซึ่งได้แก่ การเลี้ยงไก่ โค และสุกร และบางส่วนก็ยังมีรายได้จากอาชีพประจำอยู่เดิมแล้ว

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามช่วงรายได้ทั้งหมด

รายได้ทั้งหมด (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 100,000	43	12.54
100,001-200,000	111	32.36
200,001-300,000	82	23.91
300,001-400,000	60	17.49
มากกว่า 400,000	47	13.70
รวม	343	100.00
$\bar{X} = 256,153.53$ $SD = 158,953.77$ $Min-Max = 50,050-916,400$		

ลักษณะทางสังคม

การเป็นสมาชิกกลุ่ม

ตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 94.75) เป็นสมาชิกกลุ่ม มีเพียงร้อยละ 5.25 ที่ไม่ได้สมาชิกสถาบันการเกษตรใดเลย โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ หลายกลุ่มโดยเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 71.72) ได้ระบุว่าเป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจ ร้อยละ 57.73 ซึ่งรวมทั้งผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจ ระบุว่าเป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 54.23 ระบุว่าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 41.98 ระบุว่าเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร และร้อยละ 27.70 เป็นสมาชิกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ตามลำดับ

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ หลายกลุ่มโดยส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของกลุ่มฌาปนกิจ เป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และกลุ่มเกษตรกร ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญกับความมั่นคงในชีวิตคนในครอบครัวและการรวมกลุ่มให้เกษตรกรสามารถต่อรองราคาในการขายผลผลิต ในขณะที่เดียวกันการเป็นสมาชิกกลุ่มยังสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายกว่าการไม่เป็นสมาชิก

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม

(n = 343)		
สถาบันการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มฌาปนกิจ	246	71.72
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)	198	57.73
กลุ่มเกษตรกร	186	54.23
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	144	41.98
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	95	27.70
กลุ่มผู้ใช้น้ำ	82	23.91
สถาบันหรือกลุ่มด้านการเกษตรอื่น ๆ	49	14.29
ไม่ได้เป็นสมาชิก	18	5.25

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

แหล่งรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไย ให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐาน

วิทยุ ผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 61.52) ได้รับข่าวสารในรอบหนึ่งเดือนเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไยจากวิทยุ โดยผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 29.15 ได้รับข่าวสารจากวิทยุ 1-2 ครั้งต่อเดือน รองลงมาคือร้อยละ 25.36 ได้รับข่าวสารจากวิทยุจำนวนมากกว่า 4 ครั้งต่อเดือน และร้อยละ 7.00 ได้รับข่าวสารจากวิทยุ 3-4 ครั้งต่อเดือน และไม่ได้รับข่าวสารเลยมีร้อยละ 38.48 (ตารางที่ 22)

โทรทัศน์ ผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 61.52) ในรอบหนึ่งเดือนนั้นได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไยจากโทรทัศน์ โดยร้อยละ 34.69 ได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ 1-2 ครั้งต่อเดือน มีเพียงร้อยละ 26.82 ได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์มากกว่า 2 ครั้งต่อเดือน และไม่ได้รับข่าวสารร้อยละ 38.48 (ตารางที่ 22)

ผู้นำท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 72.30) ได้รับข่าวสารในรอบหนึ่งเดือนเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไยจากผู้นำท้องถิ่น ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลที่ได้รับข่าวสารจากผู้นำท้องถิ่นเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.48) ได้รับข่าวสาร 1-2 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 21.57 ได้รับข่าวสาร 3-4 ครั้งต่อเดือน และมีเพียงร้อยละ 5.25 ที่ได้รับข่าวสารมากกว่า 4 ครั้งต่อเดือน และไม่ได้รับเลยร้อยละ 27.70 (ตารางที่ 22)

เพื่อนบ้าน ผู้ให้ข้อมูลเกือบสองในสาม (ร้อยละ 65.31) ในรอบหนึ่งเดือนได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไยจากเพื่อนบ้าน โดยร้อยละ 23.62 ได้รับข่าวสารจากเพื่อนบ้าน 1-2 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 21.28 ได้รับข่าวสารจากเพื่อนบ้าน 3-4 ครั้งต่อเดือน และร้อยละ 20.41 ได้รับข่าวสารจากเพื่อนบ้านมากกว่า 4 ครั้งต่อเดือน ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับเลยมีร้อยละ 34.69 (ตารางที่ 22)

วารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร ผู้ให้ข้อมูลเพียงร้อยละ 23.62 เท่านั้นที่ได้รับข่าวสารจากวารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร และมีเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 71.72) ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไยจากวารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตรเลยในรอบหนึ่งเดือน (ตารางที่ 22)

เอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร ผู้ให้ข้อมูลประมาณสองในสาม (ร้อยละ 66.18) ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไยจากเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตรเลยในรอบหนึ่งเดือน และอีกประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 33.82)

ได้รับข่าวสาร โดยมีร้อยละ 28.28 ได้รับ 1-2 ครั้งต่อเดือน มีเพียงร้อยละ 5.54 ที่ได้รับ มากกว่า 2 ครั้งต่อเดือน (ตารางที่ 22)

สื่ออื่น ๆ ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 93.59) ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไยจากสื่ออื่น ๆ เลยในรอบหนึ่งเดือน มีเพียงร้อยละ 6.41 เท่านั้นที่ได้รับจากสื่ออื่น ๆ เช่น เจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน (ตารางที่ 22)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไยจากผู้นำท้องถิ่นและเพื่อนบ้าน ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำท้องถิ่นและเพื่อนบ้าน เป็นคนในพื้นที่และสามารถติดต่อพูดคุยกันได้สะดวก รองลงมาคือวิทยุและสื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อที่สามารถเปิดรับได้ง่าย สำหรับสื่อเอกสารเผยแพร่ทางารเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไยนั้น มีน้อยจึงทำให้มีการได้รับข่าวสารน้อย

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามแหล่งรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำ
 แปลงลำไยให้ได้มาตรฐานจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

(n = 343)

แหล่งรับรู้ข่าวสาร (ครั้ง/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
วิทยุ		
ไม่ได้รับ	132	38.48
1-2	100	29.15
3-4	24	7.00
มากกว่า 4	87	25.36
โทรทัศน์		
ไม่ได้รับ	132	38.48
1-2	119	34.69
3-4	33	9.62
มากกว่า 4	59	17.20
ผู้นำท้องถิ่น		
ไม่ได้รับ	95	27.70
1-2	156	45.48
3-4	74	21.57
มากกว่า 4	18	5.25
เพื่อนบ้าน		
ไม่ได้รับ	119	34.69
1-2	81	23.62
3-4	73	21.28
มากกว่า 4	70	20.41
วารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร		
ไม่ได้รับ	246	71.72
1-2	81	23.62
มากกว่า 2	16	4.66

ตารางที่ 22 (ต่อ)

(n = 343)		
แหล่งรับรู้ข่าวสาร (ครั้ง/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
เอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร		
ไม่ได้รับ	227	66.18
1-2	97	28.28
มากกว่า 2	19	5.54
อื่นๆ (เจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน)		
ไม่ได้รับ	321	93.59
1-2	19	5.54
มากกว่า 2	3	0.87

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการฯ

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการฯ นั้นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสามในสี่ (ร้อยละ 75.00) เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการฯ มีเพียงร้อยละ 25.00 ที่ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการฯ โดยผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.29) ระบุว่าในรอบเดือนที่ผ่านมาเคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการฯ จำนวน 1 ครั้งต่อเดือน ในขณะที่ร้อยละ 31.83 มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ 2 ครั้งต่อเดือน และอีกร้อยละ 22.87 มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่มากกว่า 2 ครั้งต่อเดือน โดยผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 1.80 ครั้งต่อเดือน ($SD = 0.85$) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่น้อยที่สุดคือ 1 ครั้งต่อเดือน และมากที่สุดคือ 5 ครั้งต่อเดือน (ตารางที่ 23)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการฯ บ่อยครั้งโดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 2 ครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐาน การจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไยถือว่าเป็นเรื่องใหม่ เกษตรกรยังมีประสบการณ์หรือความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้อย การพบปะกับเจ้าหน้าที่บ่อยครั้งทำให้เกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ทัน สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่เลยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการปลูกลำไยมาเป็นระยะเวลายาวนาน หรือมีระบบการจัดการสวนลำไยที่ดียอยู่แล้ว

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โครงการฯ

(n = 343)

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ (ครั้ง/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	120	35.00
เคย	223	75.00
1	101	45.29
2	71	31.84
มากกว่า 2	51	22.87
$\bar{X} = 1.80$ $SD = 0.85$ $Min-Max = 1-5$		

การเข้าร่วมโครงการอื่น

ตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลสามในสี่ (ร้อยละ 75.00) เคยเข้าร่วมโครงการอื่นๆ นอกเหนือจากโครงการการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจักคุณภาพและมาตรฐานลำไย มีเพียงร้อยละ 25.00 ที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการอื่นเลย โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่เคยเข้าร่วมโครงการอื่น เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98.33) เข้าร่วมโครงการอื่นจำนวน 1 โครงการ และมีเพียงร้อยละ 1.67 เข้าร่วมโครงการอื่นมากกว่า 1 โครงการ

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมโครงการอื่นนอกจากโครงการการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจักคุณภาพและมาตรฐานลำไย ทั้งนี้เนื่องจากในการเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ จะทำให้เกษตรกรได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ เช่น การได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต การได้รับสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น ในขณะที่ผู้ที่ไม่เข้าร่วมโครงการอาจจะไม่ได้รับสิทธิพิเศษดังกล่าว

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเข้าร่วมโครงการอื่น ๆ

(n = 343)		
การเข้าร่วมโครงการอื่น ๆ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	223	65.00
เคย	120	35.00
1	118	98.33
2	2	1.67

ประสบการณ์ในการฝึกอบรม

ตารางที่ 25 แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.23) เคยมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไย และร้อยละ 45.77 ไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมดังกล่าวเลยในรอบปีที่ผ่านมา โดยผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมเฉลี่ย 2.06 ครั้งต่อปี (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.20) ผู้ให้ข้อมูลที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมน้อยที่สุดคือ 1 ครั้งต่อปี และมากที่สุดคือ 6 ครั้งต่อปี โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 80.65) เคยเข้ารับการฝึกอบรม 1-2 ครั้งต่อปี รองลงมาร้อยละ 13.44 ระบุว่าเคยเข้ารับการฝึกอบรม 3-4 ครั้งต่อปี ร้อยละ 5.91 ระบุว่าเคยเข้ารับการฝึกอบรมมากกว่า 4 ครั้งต่อปี

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในรอบปีที่ผ่านมาเฉลี่ยประมาณ 2 ครั้งต่อปี ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เพิ่งเริ่มเข้าโครงการฯ อาจจะยังไม่มีความรู้ความชำนาญในการจัดการฯ มากนัก การเข้าฝึกอบรมจะเป็นการพัฒนาความรู้และทักษะของเกษตรกรให้มีความเชี่ยวชาญและมั่นใจมากขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปจัดการสวนลำไยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม

(n = 343)		
การฝึกอบรม (ครั้ง/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	157	45.77
เคย	186	54.23
1 – 2	150	80.65
3 – 4	25	13.44
มากกว่า 4	11	5.91
$\bar{X} = 2.06$	SD = 1.20	Min-Max = 1-6

แรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริม จัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

แรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยนั้น ผู้ให้ข้อมูลแสดงระดับแรงจูงใจออกมาเป็น 5 คำตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ แรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ และแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียงในการเข้าร่วมโครงการ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเข้าร่วมโครงการ

จากการศึกษาถึงแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเข้าร่วมโครงการ รวม 9 ประเด็น (ตารางที่ 26) พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเข้าร่วมโครงการ โดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71) โดยผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจในระดับมากในประเด็น 1) การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิบัติดูแลรักษาแปลงปลูกลำไย (ค่าเฉลี่ย 4.09) 2) การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกต้องเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพของต้นพันธุ์ลำไย (ค่าเฉลี่ย 4.04) 3) การได้รับฝึกอบรมเกี่ยวกับเรื่องการจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไย (ค่าเฉลี่ย 4.00) 4) การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกต้องเกี่ยวกับการเตรียมดิน (ค่าเฉลี่ย 3.82) และ 5) การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกต้องเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ลำไยที่ปลูก (ค่าเฉลี่ย 3.71) และผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจในระดับปานกลางในประเด็น 1) การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกต้องเกี่ยวกับช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูก 2) การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกต้องเกี่ยวกับการเว้นระยะระหว่างแปลงปลูก ระยะห่างระหว่างต้น 3) การมีโอกาสได้รับเลือกเป็นตัวแทนเกษตรกรในการฝึกอบรมแบบเน้นหนักในเรื่องการจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไย และ 4) การมีโอกาสได้รับเลือกเป็นหัวหน้ากลุ่มผู้จัดทำแปลงลำไยให้ได้คุณภาพมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.66, 3.56, 3.28 และ 3.22) ตามลำดับ

จากแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเข้าร่วมโครงการโดยรวมในระดับมากเกี่ยวกับเรื่องการได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิบัติดูแลรักษาแปลงปลูกลำไย การรักษาคุณภาพของต้นพันธุ์ลำไย การจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไย วิธีเกี่ยวกับการเตรียมดิน และชนิดพันธุ์ลำไยที่ปลูก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุภาวดี พัฒนกิจ (2535: 72) ที่พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรระบุนะพละผลก่อนที่จะเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรและเมื่อเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรแล้วว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงสุดเพื่อที่จะได้รับการวางแผนการเพาะปลูกได้ถูกต้องและตรงกับความต้องการของตลาด

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามแรงงูใจไม่สัมฤทธิ์ในการเข้าร่วมโครงการฯ

แรงงูใจไม่สัมฤทธิ์ในการเข้าร่วมโครงการฯ	แรงงูใจ					SD	แปลผลระดับ แรงงูใจ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)		
1. การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติ อย่างถูกวิธีเกี่ยวกับการปฏิบัติดูแลรักษาแปลง ปลูกกล้วย	108 (31.49)	172 (50.15)	51 (14.87)	9 (2.62)	3 (0.87)	0.80	มาก
2. การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติ อย่างถูกวิธีเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพของต้น พันธุ์กล้วย	108 (31.49)	153 (44.61)	71 (20.70)	9 (2.62)	2 (0.58)	0.82	มาก
3. การได้รับฝึกอบรมเกี่ยวกับเรื่องการจัดการ คุณภาพมาตรฐานกล้วย	93 (27.11)	180 (52.48)	51 (14.87)	16 (4.66)	3 (0.87)	0.83	มาก
4. การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติ อย่างถูกวิธีเกี่ยวกับการเตรียมดิน	83 (24.20)	145 (42.27)	90 (26.24)	19 (5.54)	6 (1.75)	0.92	มาก
5. การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติ อย่างถูกวิธีเกี่ยวกับชนิดพันธุ์กล้วยที่ปลูก	83 (24.20)	128 (37.32)	92 (26.82)	30 (8.75)	10 (2.92)	1.02	มาก
6. การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติ อย่างถูกวิธีเกี่ยวกับช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูก	86 (25.07)	108 (31.49)	105 (30.61)	36 (10.50)	8 (2.33)	1.04	ปานกลาง

ตารางที่ 26 (ต่อ)

แรงจูงใจให้สมัครเข้าโครงการฯ	แรงจูงใจ					ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล ระดับแรง จูงใจ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)			
7. การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติ อย่างถูกต้องเกี่ยวกับการเว้นระยะห่างแปลง ปลูก ระยะห่างระหว่างต้น	82 (23.91)	99 (28.86)	102 (29.74)	48 (13.99)	12 (3.50)	3.56	1.10	ปานกลาง
8. การมีโอกาสดูรับเลือกเป็นตัวแทนเกษตรกร ในการฝึกอบรมแบบเน้นหนักในเรื่องการจัด การคุณภาพมาตรฐานลำไย	62 (18.08)	97 (28.28)	91 (26.53)	62 (18.08)	31 (9.04)	3.28	1.21	ปานกลาง
9. การมีโอกาสดูรับเลือกเป็นหัวหน้ากลุ่มผู้จัดทำ แปลงลำไยให้ได้คุณภาพมาตรฐาน	65 (18.95)	93 (27.11)	71 (20.70)	82 (23.91)	32 (9.33)	3.22	1.26	ปานกลาง
รวม						3.71	0.84	มาก

หมายเหตุ: การแปลผลระดับแรงจูงใจ

- มีแรงจูงใจมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
- มีแรงจูงใจปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
- มีแรงจูงใจน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

แรงจูงใจใฝ่สัมพันธในการเข้าร่วมโครงการ

จากการศึกษาถึงแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธในการเข้าร่วมโครงการ รวม 4 ประเด็น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธในการเข้าร่วมโครงการโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.58) (ตารางที่ 27) โดยผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจในระดับมากใน 2 ประเด็น คือ 1) ทำให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆอย่างใกล้ชิดกับกลุ่มผู้จัดทำแปลงปลูกลำไยตามการจัดการคุณภาพมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.77) และ 2) ทำให้สามารถพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความรู้ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ กับเพื่อนเกษตรกรผู้จัดทำแปลงปลูกลำไยตามการจัดการคุณภาพมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.77) ส่วนผู้ให้ข้อมูลที่มีแรงจูงใจในระดับปานกลางใน 2 ประเด็นเช่นกัน คือ 1) ทำให้สามารถพบปะ พูดคุย กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ อย่างใกล้ชิดมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.52) และ 2) ทำให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเกษตรกรให้เป็นผู้ติดต่อประสานงานด้านต่าง ๆ กับสมาชิกผู้จัดทำแปลงฯ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 3.27)

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธในการเข้าร่วมโครงการโดยรวมในระดับปานกลาง โดยมีแรงจูงใจในระดับมากเกี่ยวกับการทำให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆอย่างใกล้ชิดกับกลุ่มผู้จัดทำแปลงปลูกลำไยตามการจัดการคุณภาพมาตรฐาน และทำให้สามารถพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความรู้ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่างๆกับเพื่อนเกษตรกรผู้จัดทำแปลงปลูกลำไยตามการจัดการคุณภาพมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ อุดม สำอางค์กุล (2524: 110) ที่กล่าวว่าแรงจูงใจใฝ่สัมพันธเป็นพลังกระตุ้นให้ประกอบพฤติกรรมเกี่ยวกับการหาพวกพ้อง การเข้าร่วมกลุ่ม การหาที่พึ่งกับบุคคลอื่นหรือการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามแรงงูงใจใฝ่สัมพันธในการเข้าร่วมโครงการฯ

แรงงูงใจใฝ่สัมพันธในการเข้าร่วมโครงการฯ	แรงงูงใจ					SD	แปลผลระดับแรงงูงใจ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)		
1. ทำให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างใกล้ชิดกับกลุ่มผู้จัดทำแปลงปลูกกล้วยตามการจัดการคุณภาพมาตรฐาน	90 (26.24)	132 (38.48)	88 (25.66)	19 (5.54)	14 (4.08)	1.03	มาก
2. ทำให้สามารถพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความรู้ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ กับเพื่อนเกษตรกรผู้จัดทำแปลงปลูกกล้วยตามการจัดการคุณภาพมาตรฐาน	95 (27.70)	130 (37.90)	72 (20.99)	36 (10.50)	10 (2.92)	1.06	มาก
3. ทำให้สามารถพบปะ พูดคุย กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ อย่างใกล้ชิดมากขึ้น	83 (24.20)	110 (32.07)	75 (21.87)	52 (15.16)	23 (6.71)	1.20	ปานกลาง
4. ทำให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเกษตรกรให้เป็นผู้ติดต่อประสานงานด้านต่าง ๆ กับสมาชิกผู้จัดทำแปลงฯ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ	72 (20.99)	91 (26.53)	62 (18.08)	94 (27.41)	24 (7.00)	1.26	ปานกลาง
รวม						3.58	ปานกลาง

แรงจูงใจใฝ่ประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการ

แรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ด้านแรงจูงใจใฝ่ประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการ รวม 9 ประเด็นที่ได้ศึกษา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจใฝ่ประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการโดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) (ตารางที่ 28) โดยผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจในระดับมากในเกือบทุกประเด็น คือ 1) ทำให้สามารถขายลำไยได้ในราคาสูงกว่าเดิม 2) ทำให้มีตลาดที่แน่นอนในการรับซื้อผลผลิตลำไยโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ติดต่อให้ 3) ทำให้ได้รับการรับรองคุณภาพผลผลิตจากโครงการฯ ทำให้สามารถขายลำไยได้ในราคาที่สูงกว่าเดิม 4) ทำให้สามารถผลิตลำไยได้ผลผลิตตรงตามความต้องการของตลาด 5) ทำให้มีโอกาสรับปรุงฐานะของครอบครัวให้ดีขึ้นกว่าเดิม 6) ทำให้ได้รับสิทธิพิเศษอื่น ๆ เช่น ได้รับการพิจารณาให้เข้าร่วมโครงการจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไยในปีต่อไป หรือการยังสามารถเข้าร่วมโครงการจัดการคุณภาพมาตรฐานพืชอื่น ๆ ได้อีก (7) การทำให้ได้รับคำแนะนำดูแล กำกับ การปฏิบัติจัดทำแปลงลำไยจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ อย่างใกล้ชิด และ 8) ทำให้ได้รับพันธุ์ลำไยที่ดีและให้ผลผลิตต่อไร่สูงกว่าพันธุ์เดิมที่ปลูกอยู่ (ค่าเฉลี่ย 4.43, 4.22, 4.12, 4.11, 3.94, 3.83, 3.80 และ 3.75 ตามลำดับ) ส่วนประเด็นทำให้ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ในส่วนของการบำรุงรักษา ปุ๋ย การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช จากโครงการฯ ผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.60)

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจใฝ่ประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการโดยรวมในระดับมากเกือบทุกประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับพิธีสาร 2523: 46) ที่กล่าวว่าในการทำงานนั้นบุคคลมีความต้องการประโยชน์ตอบแทนอย่างน้อยที่สุด 2 อย่างคือ ผลตอบแทนที่เป็นรายได้หรือเงินค่าจ้างเพื่อจะได้ช่วยให้บุคคลมีสิ่งต่าง ๆ สนองความต้องการพื้นฐานของชีวิต และผลตอบแทนที่เป็นความพึงพอใจ เช่น การยอมรับนับถือ โอกาสที่จะก้าวหน้า การมีส่วนร่วมในงาน และความมั่นคง เป็นต้น ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ นำชัย ทนุผล และสุนิลา ทนุผล (2531: 52) ที่พบว่าเกษตรกรผู้นำมีความโน้มเอียงไปในแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์มากที่สุด ที่ผลักดันให้เข้าทำงานร่วมกับเจ้าพนักงาน

ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามแรงงูใจใ้ประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการฯ

แรงงูใจใ้ประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการฯ	แรงงูใจ					ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผลระดับแรงงูใจ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)			
1. ทำให้สามารถขายล่ำใ้ได้ในราคาสูงกว่าเดิม	179 (52.19)	134 (39.07)	29 (8.45)	1 (0.29)	-	4.43	0.66	มาก
2. ทำให้มีตลาดที่แน่นอนในการรับซื้อผลผลิตล่ำใ้โดยเจ้าหน้าที่โครงการเป็นผู้ติดต่อให้	137 (39.94)	152 (44.31)	45 (13.12)	9 (2.62)	-	4.22	0.77	มาก
3. ทำให้ได้รับการรับรองคุณภาพผลผลิตจากโครงการและขายล่ำใ้ได้ในราคาที่สูงกว่าเดิม	121 (35.28)	153 (44.61)	59 (17.20)	8 (2.33)	2 (0.58)	4.12	0.81	มาก
4. ทำให้สามารถผลิตล่ำใ้ได้ผลผลิตตรงตามความต้องการของตลาด	115 (33.53)	158 (46.06)	64 (18.66)	6 (1.75)	-	4.11	0.76	มาก
5. ทำให้มีโอกาสปรับปรุงฐานะของครอบครัวให้ดีขึ้นกว่าเดิม	93 (27.11)	155 (45.19)	79 (23.03)	12 (3.50)	4 (1.17)	3.94	0.86	มาก
6. ทำให้ได้รับสิทธิพิเศษอื่นๆ เช่น ใ้รับการพิจารณาใ้เข้าร่วมโครงการในปีต่อไป หรือการยังสามารถเข้าร่วมโครงการอื่นๆ ได้อีก	88 (25.66)	149 (43.44)	75 (21.87)	21 (6.12)	10 (2.92)	3.83	0.98	มาก

ตารางที่ 28 (ต่อ)

แรงงูใจเพื่อประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการ	แรงงูใจ					SD	แปลผลระดับแรงงูใจ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)		
7. การทำให้ได้รับคำแนะนำ ดูแล กำกับการปฏิบัติจัดทำแปลงลำไยจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ อย่างใกล้ชิด	101 (29.45)	115 (33.53)	95 (27.70)	22 (6.41)	10 (2.92)	1.03	มาก
8. ทำให้ได้รับพันธุ์ลำไยที่ดีและให้ผลผลิตต่อไร่สูงกว่าพันธุ์เดิมที่ปลูกอยู่	87 (25.36)	120 (34.99)	102 (29.74)	30 (8.75)	4 (1.17)	0.97	มาก
9. ทำให้ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ในส่วนของการบำรุงรักษา ปูย การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช จากโครงการฯ	72 (20.99)	111 (32.36)	119 (34.69)	32 (9.33)	9 (2.62)	1.00	ปานกลาง
รวม						3.98	0.66 มาก

หมายเหตุ: การแปลผลระดับแรงงูใจ

มีแรงงูใจมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีแรงงูใจปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีแรงงูใจน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

แรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียงในการเข้าร่วมโครงการ

แรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐาน ลำไย ด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียงในการเข้าร่วมโครงการ รวม 4 ประเด็นนั้น จากตารางที่ 29 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียงในการเข้าร่วมโครงการโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.97) โดยผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจในระดับปานกลางในทุกประเด็น 1) ทำให้มีโอกาสดังออกในความรู้ความสามารถโดยการให้คำปรึกษาหารือและแนะนำแก่เพื่อนบ้านสามารถโดยการให้คำปรึกษาหารือและแนะนำแก่เพื่อนบ้าน 2) ทำให้ตนเองมีหน้ามีตา มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับของคนในหมู่บ้าน 3) ทำให้มีโอกาสดำเนินการให้บุคคลภายนอกเข้ามาเยี่ยมชมกิจการของตนเอง และ 4) ทำให้มีโอกาสดำเนินการเป็นเกษตรกรดีเด่นจากหน่วยงานต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.42, 3.04, 2.82 และ 2.59 ตามลำดับ)

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียงในการเข้าร่วมโครงการโดยรวมในระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในระดับที่น้อยที่สุดในทุกชนิดของแรงจูงใจ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Maslow ที่กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์มี 5 ขั้นตอน ซึ่งความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงเป็นความต้องการขั้นสุดท้ายของมนุษย์

ตารางที่ 29 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามแรงงูใจให้ข้อเสียในการเข้าร่วมโครงการฯ

แรงงูใจให้ข้อเสียในการเข้าร่วมโครงการฯ	แรงงูใจ					ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผลระดับแรงงูใจ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)			
1. ทำให้มีโอกาสดแสดงออกในความรู้ความ สามารถโดยการให้คำปรึกษาหารือและแนะนำ แก่เพื่อนบ้านสามารถโดยการให้คำปรึกษา หารือและแนะนำแก่เพื่อนบ้าน	62 (18.08)	122 (35.57)	89 (25.95)	38 (11.08)	32 (9.33)	3.42	1.18	ปานกลาง
2. ทำให้ตนเองมีหนี้มีตา มีข้อเสีย และเป็นที่ ยอมรับของคนในหมู่บ้าน	55 (16.03)	93 (27.11)	63 (18.37)	76 (22.16)	56 (16.33)	3.04	1.34	ปานกลาง
3. ทำให้มีโอกาได้เผยแพร่กิจกรรมให้บุคคลภายใน นอกเข้ามาเยี่ยมชมกิจการของตนเอง	41 (11.95)	80 (23.32)	62 (18.08)	95 (27.70)	65 (18.95)	2.82	1.31	ปานกลาง
4. ทำให้มีโอกาได้รับคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่น จากหน่วยงานต่างๆ	24 (7.00)	66 (19.24)	70 (20.41)	113 (32.94)	70 (20.41)	2.59	1.21	ปานกลาง
รวม						2.97	1.13	ปานกลาง

หมายเหตุ: การแปลผลระดับแรงงูใจ

มีแรงงูใจมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00 มีแรงงูใจปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีแรงงูใจน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยของเกษตรกร ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดพื้นที่ปลูกลำไย แรงงานในครอบครัว การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับข่าวสารของเกษตรกร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยของเกษตรกร โดยใช้สถิติ Chi-square สำหรับตัวแปรที่วัดค่าแบบนามบัญญัติ และสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ตามแบบของ Pearson Product Moment สำหรับตัวแปรที่มีการวัดค่าเป็นและใกล้เป็นแบบช่วงและอัตราส่วน ซึ่งได้ให้ความหมายของค่าความสัมพันธ์ (r) โดยใช้กฎ Guildford's Rule of Thumb (Guildford and Fruchten, 1973: 189) ดังนี้

ถ้าค่า $r < .20$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันเพียงเล็กน้อยหรือน้อยมาก
ถ้าค่า $r > .20-.40$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
ถ้าค่า $r > .40-.60$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
ถ้าค่า $r > .60-.80$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
ถ้าค่า $r > .80$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

ทั้งสถิติ Chi-square และสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ผู้วิจัยได้กำหนดค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามไว้ที่ $\alpha = 0.05$

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ให้ข้อมูล กับระดับแรงงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ

อายุ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ในตารางที่ 30 พบว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($r = -0.058, p > 0.05$) ด้านแรงงใจใฝ่สัมพันธ์ ($r = 0.059, p > 0.05$) ด้านแรงงใจใฝ่ผลประโยชน์ ($r = 0.066, p > 0.05$) และด้านแรงงใจใฝ่ชื่อเสียง ($r = 0.050, p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับระดับแรงงใจทุกด้านที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

รายได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) พบว่า รายได้ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ใน ด้านแรงงใจใฝ่สัมพันธ์ ($r = 0.175^*, p < 0.05$) และด้านแรงงใจใฝ่ชื่อเสียง ($r = 0.154^*, p < 0.05$) (ตารางที่ 30) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้แตกต่างกันย่อมมีแรงงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงใจใฝ่สัมพันธ์และด้านแรงงใจใฝ่ชื่อเสียงแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้มากมีแรงงใจมากและเกษตรกรที่มีรายได้น้อยมีแรงงใจน้อย ในขณะที่รายได้ของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($r = 0.084, p > 0.05$) ด้านแรงงใจใฝ่ผลประโยชน์ ($r = 0.090, p > 0.05$)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตาม Guildford's Rule of Thumb แล้ว กล่าวได้ว่า รายได้ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับระดับแรงงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงใจใฝ่สัมพันธ์และด้านแรงงใจใฝ่ชื่อเสียงในระดับน้อยมาก ($r < .20$)

จำนวนแรงงาน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ในตารางที่ 30 แสดงให้เห็นว่าจำนวนแรงงานของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจทุกด้านที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย คือด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($r = -0.005$, $p > 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ($r = 0.021$, $p > 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ ($r = 0.029$, $p > 0.05$) และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง ($r = 0.006$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า จำนวนแรงงานของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

ประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ในตารางที่ 30 แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจทุกด้านที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย คือด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($r = -0.050$, $p > 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ($r = -0.085$, $p > 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ ($r = -0.097$, $p > 0.05$) และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง ($r = -0.117$, $p > 0.05$) (ตารางที่ 28) จึงกล่าวได้ว่า ประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการของผู้ให้ข้อมูลที่มากน้อยต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) พบว่า ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจทุกด้านที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย คือในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($r = 0.119^*$, $p < 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ($r = 0.182^*$, $p < 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ ($r = 0.107^*$, $p < 0.05$) และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง ($r = 0.111^*$, $p < 0.05$) (ตารางที่ 30) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรแตกต่างกันย่อมมีแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียงแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลที่มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรมากมีแรงจูงใจมากและเกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรน้อยมีแรงจูงใจน้อย

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตาม Guildford's Rule of Thumb แล้ว กล่าวได้ว่า ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ ด้านแรงงูใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงงูใจใฝ่ชื่อเสียงในระดับน้อยมาก ($r < .20$)

การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 30 ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แสดงให้เห็นว่าการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจทุกด้านที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย คือด้านแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($r = 0.219^*$, $p < 0.05$) ด้านแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ ($r = 0.310^*$, $p < 0.05$) ด้านแรงงูใจใฝ่ผลประโยชน์ ($r = 0.150^*$, $p < 0.05$) และด้านแรงงูใจใฝ่ชื่อเสียง ($r = 0.187^*$, $p < 0.05$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการแตกต่างกันย่อมมีแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ ด้านแรงงูใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงงูใจใฝ่ชื่อเสียงแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลที่มีการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการมากมีแรงงูใจมากและเกษตรกรที่มีการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการน้อยมีแรงงูใจน้อย

เมื่อพิจารณาตาม Guildford's Rule of Thumb แล้ว กล่าวได้ว่า การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r < .40$) ส่วนด้านแรงงูใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงงูใจใฝ่ชื่อเสียง มีความสัมพันธ์ในระดับน้อยมาก ($r < .20$)

ตารางที่ 30 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

ลักษณะส่วนบุคคล	แรงจูงใจ							
	ใฝ่สัมฤทธิ์		ใฝ่สัมพันธ์		ใฝ่ผลประโยชน์		ใฝ่ชื่อเสียง	
	r	p	r	p	r	p	r	p
อายุ	-0.058	0.286	0.059	0.279	0.066	0.225	0.050	0.352
รายได้	0.084	0.122	0.175*	0.001	0.090	0.095	0.154*	0.004
จำนวนแรงงาน	-0.005	0.921	0.021	0.705	0.029	0.592	0.006	0.910
ประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการ	-0.050	0.587	-0.085	0.357	-0.097	0.293	-0.117	0.203
ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร	0.119*	0.027	0.182*	0.001	0.107*	0.047	0.111*	0.041
การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการฯ	0.219*	0.001	0.310*	0.000	0.150*	0.026	0.187*	0.005

หมายเหตุ: * มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตร

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ในตารางที่ 31 พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรด้านวิทยุของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย มีอยู่ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธุ์ ($r = -0.171^*$, $p < 0.05$) และแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง ($r = -0.194^*$, $p < 0.05$) ส่วนการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรด้านผู้นำท้องถิ่นของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย มีอยู่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($r = -0.143^*$, $p < 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธุ์ ($r = 0.107^*$, $p < 0.05$) และด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ ($r = 0.120^*$, $p < 0.05$) สำหรับการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรด้านวารสาร/นิตยสารของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($r = 0.107^*$, $p < 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธุ์ ($r = 0.181^*$, $p < 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ ($r = 0.178^*$, $p < 0.05$) และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง ($r = 0.142^*$, $p < 0.05$)

หากพิจารณาตาม Guildford's Rule of Thumb แล้ว จึงกล่าวได้ว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยในระดับน้อยมาก ($r < .20$)

และจากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรจากโทรทัศน์ เพื่อนบ้าน เอกสารเผยแพร่ และสื่ออื่นๆ ของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

ตารางที่ 31 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

การรับรู้ข่าวสาร	แรงจูงใจ							
	ใฝ่สัมฤทธิ์		ใฝ่สัมพันธ์		ใฝ่ผลประโยชน์		ใฝ่ชื่อเสียง	
	r	p	r	p	r	p	r	p
วิทยุ	-0.087	0.108	-0.171*	0.001	-0.078	0.150	-0.194*	0.000
โทรทัศน์	0.031	0.561	0.056	0.304	0.099	0.067	-0.006	0.913
ผู้นำท้องถิ่น	0.143*	0.008	0.107*	0.048	0.120*	0.026	0.106	0.050
เพื่อนบ้าน	-0.044	0.418	-0.040	0.457	-0.022	0.678	-0.036	0.512
วารสาร/นิตยสาร	0.107*	0.048	0.181*	0.001	0.178*	0.001	0.142*	0.008
เอกสารเผยแพร่ อื่นๆ (เจ้าหน้าที่ บริษัทเอกชน)	-0.019	0.721	-0.020	0.717	-0.009	0.861	-0.001	0.991
	0.071	0.191	0.072	0.181	0.046	0.394	-0.031	0.567

หมายเหตุ: * มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

เพศ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นนามบัญญัติด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า เพศของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ($p < 0.05$) ในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($\chi^2 = 9.030^*$, $p < 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ($\chi^2 = 7.598^*$, $p < 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ ($\chi^2 = 8.662^*$, $p < 0.05$) และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง ($\chi^2 = 12.067^*$, $p < 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า เพศหญิงหรือเพศชายของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง (ตารางที่ 32)

ระดับการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการศึกษา ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า และระดับสูงกว่าประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) กับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ($p > 0.05$) ในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($\chi^2 = 3.877, p > 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ ($\chi^2 = 4.158, p > 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ ($\chi^2 = 0.004, p > 0.05$) และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง ($\chi^2 = 5.882, p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลไม่ว่าจะมีระดับประถมศึกษาหรือสูงกว่าประถมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง คือไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาของเกษตรกร (ตารางที่ 33)

ลักษณะการถือครองที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งกลุ่มถือครองที่ดินออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีที่ดินเป็นของตนเองทั้งหมด กับกลุ่มที่มีที่ดินเป็นของตนเองบางส่วนและเช่าและเป็นของผู้อื่น พบว่า ลักษณะการถือครองที่ดินของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ($p < 0.05$) ในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($\chi^2 = 15.669^*, p < 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ ($\chi^2 = 6.011^*, p = 0.05$) และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง ($\chi^2 = 10.034^*, p < 0.05$) สำหรับลักษณะการถือครองที่ดินของผู้ให้ข้อมูล ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ ($\chi^2 = 0.517, p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า ลักษณะการถือครองที่ดินคือการมีที่ดินเป็นของตนเองหรือไม่ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง (ตารางที่ 34)

การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งการเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เป็นสมาชิกกับกลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิก พบว่า การเป็นสมาชิกสถาบันการ

การเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ($p < 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง ($\chi^2 = 9.537^*$, $p < 0.05$) สำหรับการเป็นสมาชิกสถาบันการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($\chi^2 = 4.127$, $p > 0.05$) ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ($\chi^2 = 1.184$, $p > 0.05$) และด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ ($\chi^2 = 0.399$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า การเป็นสมาชิกสถาบันการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง (ตารางที่ 35) เท่านั้น

ตารางที่ 32 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของผู้ให้ข้อมูลกับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

เพศ	แรงงูใจ											
	ไม่สัมพันธ์				ไม่สัมพันธ์				ไม่ประโชชน์			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม
ชาย	120 (34.99)	98 (28.57)	7 (2.04)	225 (65.60)	127 (37.03)	82 (23.91)	16 (4.66)	225 (65.60)	158 (46.06)	67 (19.53)	-	225 (65.60)
หญิง	44 (12.83)	66 (19.24)	8 (2.33)	118 (34.40)	51 (14.87)	50 (14.58)	17 (4.96)	118 (34.40)	64 (18.66)	54 (15.74)	-	118 (34.40)
รวม	164 (47.81)	164 (47.81)	15 (4.37)	343 (100.00)	178 (51.90)	132 (38.48)	33 (9.62)	343 (100.00)	222 (64.72)	121 (35.28)	-	343 (100.00)
$\chi^2 = 9.030$				P = 0.001	$\chi^2 = 7.598$				$\chi^2 = 8.662$			
									$\chi^2 = 12.067$			
									P = 0.003			
									P = 0.002			

หมายเหตุ: มีแรงงูใจมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีแรงงูใจปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีแรงงูใจน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 33 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลกับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

ระดับการศึกษา	แรงงูใจ											
	ไม่สัมฤทธิ์			ไม่สัมพัทธ์			ไม่ประโยชน์			ไม่เสี่ยง		
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม
ประถมศึกษา	123	116	14	253	124	101	28	253	164	89	91	253
หรือต่ำกว่า	(35.86)	(33.82)	(4.08)	(73.76)	(36.15)	(29.45)	(8.16)	(73.76)	(47.81)	(25.95)	(26.53)	(73.76)
สูงกว่า	41	48	1	90	54	31	5	90	58	32	21	90
ประถมศึกษา	(11.95)	(13.99)	(0.29)	(26.24)	(15.74)	(9.04)	(1.46)	(26.24)	(16.91)	(9.33)	(6.12)	(26.24)
รวม	164	164	15	343	178	132	33	343	222	121	112	343
	(47.81)	(47.81)	(4.37)	(100.00)	(51.90)	(38.48)	(9.62)	(100.00)	(64.72)	(35.28)	(32.65)	(100.00)
	$\chi^2 = 3.877$		$P = 0.114$		$\chi^2 = 4.158$		$P = 0.125$		$\chi^2 = 0.004$		$\chi^2 = 5.882$	$P = 0.053$

หมายเหตุ: มีแรงงูใจมากด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีแรงงูใจปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีแรงงูใจน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 34 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการถือครองที่ดินของผู้ให้ข้อมูลกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐาน
ถ้าใช่

ลักษณะการถือครองที่ดิน	แรงจูงใจ											
	ไม่สมัคร			ไม่สมัคร			ไม่สมัคร			ไม่สมัคร		
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม
เป็นเจ้าของตนเอง	159	140	15	314	169	115	30	314	205	109	-	314
ทั้งหมด	(46.36)	(40.82)	(4.37)	(91.55)	(49.27)	(33.53)	(8.75)	(91.55)	(59.77)	(31.78)	(91.55)	(91.55)
เป็นส่วนและเช่า	5	24	-	29	9	17	3	29	17	12	-	29
และเป็นของผู้อื่น	(1.46)	(7.00)		(8.45)	(2.62)	(4.96)	(0.87)	(8.45)	(4.96)	(3.50)		(8.45)
รวม	164	164	15	343	178	132	33	343	222	121	-	343
	(47.81)	(47.81)	(4.37)	(100.00)	(51.90)	(38.48)	(9.62)	(100.00)	(64.72)	(35.28)		(100.00)
	$\chi^2 = 15.669$			P = 0.000	$\chi^2 = 6.011$			P = 0.050	$\chi^2 = 0.517$			P = 0.472
												$\chi^2 = 10.034$
												P = 0.006

หมายเหตุ: มีแรงจูงใจมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
มีแรงจูงใจปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
มีแรงจูงใจน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 35 ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรของผู้ให้ข้อมูลกับระดับแรงงใจที่ผลักดันให้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

การเป็นสมาชิก	แรงงใจ																	
	ไม่สนใจ				ปานกลาง				สนใจ									
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม						
สถาบันเกษตรกร	5	11	2	18	8	9	1	18	10	8	-	18	1	11	18			
	(1.46)	(3.21)	(0.58)	(5.25)	(2.33)	(2.62)	(0.29)	(5.25)	(2.92)	(2.33)		(5.25)	(0.29)	(3.21)	(5.25)			
	159	153	13	325	170	123	32	325	212	113	-	325	103	121	101	325		
ไม่เป็น	(46.36)	(44.61)	(3.79)	(94.75)	(49.56)	(35.86)	(9.33)	(94.75)	(61.81)	(32.94)		(94.75)	(30.03)	(35.28)	(29.45)	(94.75)		
	164	164	15	343	178	132	33	343	222	121	-	343	109	122	112	343		
	(47.81)	(47.81)	(4.37)	(100.00)	(51.90)	(38.48)	(9.62)	(100.00)	(64.72)	(35.28)		(100.00)	(31.78)	(35.57)	(32.65)	(100.00)		
$\chi^2 = 4.1270$				P = 0.118	$\chi^2 = 1.184$				P = 0.553	$\chi^2 = 0.699$				P = 0.403	$\chi^2 = 9.537$			P = 0.008

หมายเหตุ: มีแรงงใจมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีแรงงใจปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีแรงงใจน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

สรุปสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ไว้ว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดพื้นที่ปลูกลำไย แรงงานในครอบครัว การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับข่าวสารของเกษตรกร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยของเกษตรกร โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 มีดังนี้

เพศ

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า เพศมีความสัมพันธ์กับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า เพศของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

อายุ

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า อายุมีความสัมพันธ์กับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ระดับการศึกษา

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐาน

ลำไย ในด้านแรงงูใจไฟัสมัฤทธิ์ ด้านแรงงูใจไฟัสมัพันธ์ ด้านแรงงูใจไฟัผลประโยชน์ และด้านแรงงูใจไฟัชื่อเสียง จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

รายได้

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) พบว่า รายได้ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ใน ด้านแรงงูใจไฟัสมัพันธ์ และด้านแรงงูใจไฟัชื่อเสียง จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ส่วนความสัมพันธ์ของรายได้กับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยด้านแรงงูใจไฟัสมัฤทธิ์ และด้านแรงงูใจไฟัผลประโยชน์นั้นพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ลักษณะการถือครองที่ดิน

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ลักษณะการถือครองที่ดินมีความสัมพันธ์กับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า ลักษณะการถือครองที่ดินของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจไฟัสมัฤทธิ์ ด้านแรงงูใจไฟัสมัพันธ์ และด้านแรงงูใจไฟัชื่อเสียง จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ส่วนความสัมพันธ์ของลักษณะการถือครองที่ดินกับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยด้านแรงงูใจไฟัผลประโยชน์นั้นพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรมีความสัมพันธ์กับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) พบว่า ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความ

สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจไฟัสมฤทธิ ด้านแรงงูใจไฟัสมพัณั ด้านแรงงูใจไฟัผลประโยชนั และด้านแรงงูใจไฟัชื่อเสียง จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

จำนวนแรงงาน

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า จำนวนแรงงานมีความสัมพันธ์กับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) พบว่า จำนวนแรงงานของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจไฟัสมฤทธิ ด้านแรงงูใจไฟัสมพัณั ด้านแรงงูใจไฟัผลประโยชนั และด้านแรงงูใจไฟัชื่อเสียง จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจไฟัชื่อเสียง จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ส่วนความสัมพันธ์ของการเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรกับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยในด้านแรงงูใจไฟัสมฤทธิ ด้านแรงงูใจไฟัสมพัณั และด้านแรงงูใจไฟัผลประโยชนั นั้นพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตร

จากสมมติฐานการวิจัยว่าการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรทางวิทยุมีความสัมพันธ์กับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรด้านวิทยุของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจไฟัสมพัณั

การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการมีความสัมพันธ์กับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) พบว่า การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการ

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการมีความสัมพันธ์กับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) พบว่า ประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

(SUMMARY, IMPLICATIONS AND RECOMMENDATIONS)

สรุปผลการวิจัย

(Summary)

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไยของเกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ให้ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยประมาณ 52 ปี มีอายุน้อยที่สุดคือ 25 ปี และมีอายุมากที่สุดคือ 80 ปี โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน มีสมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน โดยมีสมาชิกภายในครอบครัวน้อยที่สุดคือ 1 คน และมากที่สุดคือ 8 คน มีจำนวนแรงงานที่ทำงานในสวนลำไยเฉลี่ยประมาณ 5 คน โดยมีจำนวนแรงงานที่ทำงานในสวนลำไยน้อยที่สุดคือ 1 คน และมากที่สุดคือ 28 คน มีพื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ยประมาณ 6 ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกลำไยน้อยที่สุดคือ 1 ไร่ และมากที่สุดคือ 50 ไร่ มีจำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ยประมาณ 6 ไร่ และมีจำนวนพื้นที่ปลูกลำไยที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการฯ เฉลี่ยประมาณ 6 ไร่ โดยผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนต้นลำไยที่ปลูกต่อไร่เฉลี่ยประมาณ 22 ต้นต่อไร่ โดยผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดมีลักษณะการถือครองเป็นของตนเอง มีรายได้จากการปลูกลำไยทั้งหมดเฉลี่ย 198,267.62 บาทต่อปี โดยมีรายได้จากการปลูกลำไยน้อยที่สุดคือ 25,740 บาทต่อปี และมากที่สุดคือ 915,200 บาทต่อปี มีรายได้จากการปลูกพืชเฉลี่ย 180,119.56 บาทต่อปี โดยมีรายได้จากการปลูกพืชน้อยที่สุดคือ 7,200 บาทต่อปี และมากที่สุดคือ 2,028,000 บาทต่อปี มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 38,260.97 บาทต่อปี โดยมีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์น้อยที่สุดคือ 100 บาทต่อปี และมากที่สุด 390,000 บาทต่อปี ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่งมีรายได้นอกภาคการเกษตร โดยมีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 71,267.52 บาทต่อปี โดยมีรายได้นอกภาคการเกษตร น้อยที่สุดคือ 7,200 บาทต่อปี และมากที่สุดคือ 462,000 บาทต่อปี ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจ และเป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและ

สหกรณ์ ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไยจากผู้นำท้องถิ่นและเพื่อนบ้าน โดยผู้ให้ข้อมูลสามในสี่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการฯ โดยมีจำนวนครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 1.80 ครั้งต่อเดือน ซึ่งมีจำนวนครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่น้อยที่สุดคือ 1 ครั้งต่อเดือน และมากที่สุดคือ 5 ครั้งต่อเดือน ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมโครงการอื่นๆ นอกเหนือจากโครงการการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไย โดยผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่งเคยมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดคุณภาพและมาตรฐานลำไย ซึ่งมีจำนวนครั้งที่เข้ารับการฝึกอบรมเฉลี่ย 2.06 ครั้งต่อปี โดยเข้ารับการฝึกอบรมน้อยที่สุดคือ 1 ครั้งต่อปี และมากที่สุดคือ 6 ครั้งต่อปี

ผลการศึกษาชนิดของแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วม

โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเข้าร่วมโครงการโดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71) โดยผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจในระดับมากที่สุดในประเทศ 1) การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกวิธีเกี่ยวกับการปฏิบัติดูแลรักษาแปลงปลูกลำไย 2) การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกวิธีเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพของต้นพันธุ์ลำไย 3) การได้รับฝึกอบรมเกี่ยวกับเรื่องการจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไย 4) การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกวิธีเกี่ยวกับการเตรียมดิน 5) การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกวิธีเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ลำไยที่ปลูก ส่วนประเทศ การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกวิธีเกี่ยวกับช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูก การได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกวิธีเกี่ยวกับการเว้นระยะระหว่างแปลงปลูก ระยะห่างระหว่างต้น การมีโอกาสได้รับเลือกเป็นตัวแทนเกษตรกรในการฝึกอบรมแบบเน้นหนักในเรื่องการจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไย และการมีโอกาสได้รับเลือกเป็นหัวหน้ากลุ่มผู้จัดทำแปลงลำไยให้ได้คุณภาพมาตรฐาน ผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธในการเข้าร่วมโครงการโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.58) โดยผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจในระดับมากที่สุดในประเทศ 2 ประเด็นคือ 1) ทำให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดกับกลุ่มผู้จัดทำแปลงปลูกลำไยตามการจัดการคุณภาพมาตรฐาน และ 2) ทำให้สามารถพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความรู้ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ กับเพื่อน

เกษตรกรผู้จัดทำแปลงปลูกลำไยตามการจัดการคุณภาพมาตรฐาน ส่วนการทำให้สามารถพบปะ พูดคุย กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ อย่างใกล้ชิดมากขึ้น และการทำให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อน เกษตรกรให้เป็นผู้ติดต่อประสานงานด้านต่าง ๆ กับสมาชิกผู้จัดทำแปลงฯ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ด้านแรงจูงใจไม่ประนีประนอมในการเข้าร่วมโครงการโดยรวมในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.98) โดยผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจในระดับมากที่สุดในประเด็น 1) ทำให้สามารถขายลำไยได้ในราคาสูงกว่าเดิม 2) ทำให้มีตลาดที่แน่นอนในการรับซื้อผลผลิตลำไยโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ติดต่อให้ 3) ทำให้ได้รับการรับรองคุณภาพผลผลิตจากโครงการฯ ทำให้สามารถขายลำไยได้ในราคาที่สูงกว่าเดิม 4) ทำให้สามารถผลิตลำไยได้ผลผลิตตรงตามความต้องการของตลาด 5) ทำให้มีโอกาสปรับปรุงฐานะของครอบครัวให้ดีขึ้นกว่าเดิม 6) ทำให้ได้รับสิทธิพิเศษอื่น ๆ เช่น ได้รับการพิจารณาให้เข้าร่วมโครงการจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไยในปีต่อไป หรือการยังสามารถเข้าร่วมโครงการจัดการคุณภาพมาตรฐานพืชอื่น ๆ ได้อีก 7) การทำให้ได้รับคำแนะนำ ดูแล กำกับกับการปฏิบัติจัดทำแปลงลำไยจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ อย่างใกล้ชิด และ 8) ทำให้ได้รับพันธุ์ลำไยที่ดีและให้ผลผลิตต่อไร่สูงกว่าพันธุ์เดิมที่ปลูกอยู่ ส่วนประเด็นทำให้ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ในส่วนของการบำรุงรักษา ปุ๋ย การป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช จากโครงการฯ ผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ด้านแรงจูงใจไม่ประนีประนอมในการเข้าร่วมโครงการโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.97) โดยผู้ให้ข้อมูลมีแรงจูงใจในระดับปานกลางในประเด็น 1) ทำให้มีโอกาสแสดงออกในความรู้ความสามารถโดยการให้คำปรึกษาหารือและแนะนำแก่เพื่อนบ้าน สามารถโดยการให้คำปรึกษาหารือและแนะนำแก่เพื่อนบ้าน 2) ทำให้ตนเองมีหน้ามีตา มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับของคนในหมู่บ้าน 3) ทำให้มีโอกาสได้เผยแพร่กิจกรรมให้บุคคลภายนอกเข้ามาเยี่ยมชมกิจการของตนเอง และ 4) ทำให้มีโอกาสได้รับคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นจากหน่วยงานต่าง ๆ

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วม โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยของผู้ให้ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และการเกษตร ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์และไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยของผู้ให้ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคล

เพศ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง ส่วนลักษณะการถือครองที่ดินมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง กล่าวคือ เกษตรกรที่เป็นเพศชาย มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรมาก และมีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง จะมีแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยมากด้วย สำหรับ อายุ ระดับการศึกษา และแรงงานในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ อายุ ระดับการศึกษา และแรงงานในครอบครัว ไม่มีผลต่อแรงจูงใจที่จะผลักดันให้เข้าร่วมโครงการ

ลักษณะเศรษฐกิจ

รายได้ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง กล่าวคือ เกษตรกรที่มีรายได้มากมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยมากในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง ส่วนด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ เกษตรกรที่มีรายได้ในระดับต่าง ๆ ไม่มีผลต่อแรงจูงใจที่จะผลักดันให้เข้าร่วมโครงการในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์

ลักษณะทางสังคม

การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรด้านวารสาร/นิตยสาร ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกร เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ ด้านแรงงูใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงงูใจใฝ่ชื่อเสียง สำหรับการเป็นสมาชิก สถาบันการเกษตรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้ เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจใฝ่ชื่อเสียง ส่วนด้านแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ และด้านแรงงูใจใฝ่ผลประโยชน์ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรด้านวิทยุมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วม โครงการส่งเสริม จัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ และด้านแรงงูใจใฝ่ชื่อเสียง แต่ด้าน แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านแรงงูใจใฝ่ผลประโยชน์นั้นพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ส่วนการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรด้านผู้นำท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติกับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐาน ลำไย ในด้านแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ และด้านแรงงูใจใฝ่ผลประโยชน์ ส่วน ด้านแรงงูใจใฝ่ชื่อเสียง นั้นพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กล่าวคือ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร มีการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ มาก และมีการรับรู้ข่าวสารทางด้านวารสาร/นิตยสาร และผู้นำท้องถิ่นมาก มีแรงงูใจในการเข้าร่วม โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยมากด้วย ส่วนเกษตรกรที่มีการรับรู้ข่าวสารทาง ด้านวิทยุน้อยจะมีแรงงูใจที่จะผลักดันให้เข้าร่วมโครงการมาก สำหรับเกษตรกรที่มีการรับรู้ข่าว สารทางโทรทัศน์ เพื่อนบ้าน เอกสารเผยแพร่ และสื่ออื่น ๆ มากน้อยเพียงใดไม่มีผลต่อแรงงูใจที่ จะผลักดันให้เข้าร่วมโครงการ

อภิปรายผลการวิจัย (Implications)

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเสนอตามประเด็นสำคัญ คือ ระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

1. ระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ ด้านแรงงูใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงงูใจใฝ่ชื่อเสียง

จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย มีระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ระดับมากที่สุดในด้านแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านแรงงูใจใฝ่ผลประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับสมโภชน เอี่ยมสุภานิต (2532: 178) ที่กล่าวว่า แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลเป็นอย่างมากในสังคมที่มีการแข่งขันกันสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมอุตสาหกรรมที่บุคคลเคยมีโอกาสรประสบความสำเร็จก็มักจะมีโอกาสรประสบความสำเร็จอีก และสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของคณิต จิตรรักษา (2536: 109) ที่พบว่า ชนิดของแรงงูใจที่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรโน้มเอียงไปมากที่สุดทั้งก่อนสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เมื่อแรกเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร และหลังจากการเข้าไปเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแล้วคือ แรงงูใจใฝ่ผลประโยชน์

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ แรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ทำกรเกษตร สภาพการถือครองที่ดิน การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับข่าวสารของเกษตรกร การติดต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการ

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ ด้านแรงงูใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงงูใจใฝ่ชื่อเสียง ได้แก่ เพศ การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรด้านวารสาร/นิตยสาร ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงงูใจใฝ่สัมพันธ์ และด้านแรงงูใจใฝ่

ชื่อเสียง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับด้านแรงงูใจไฟผลประโยชน์ ได้แก่ ลักษณะการถือครองที่ดิน ส่วนรายได้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจไฟผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจไฟสัมพันธ์ และด้านแรงงูใจไฟชื่อเสียง ส่วนด้านแรงงูใจไฟสัมฤทธิ์และด้านแรงงูใจไฟผลประโยชน์พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับการเป็นสมาชิกสถาบันการเกษตรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจไฟผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจไฟชื่อเสียง ส่วนด้านแรงงูใจไฟสัมฤทธิ์ ด้านแรงงูใจไฟสัมพันธ์ และด้านแรงงูใจไฟผลประโยชน์ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรด้านวิทยุมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจไฟผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจไฟสัมพันธ์ และด้านแรงงูใจไฟชื่อเสียง แต่ด้านแรงงูใจไฟสัมฤทธิ์ และด้านแรงงูใจไฟผลประโยชน์ นั้นพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรด้านผู้นำท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจไฟผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจไฟสัมฤทธิ์ ด้านแรงงูใจไฟสัมพันธ์ และด้านแรงงูใจไฟผลประโยชน์ ส่วนด้านแรงงูใจไฟชื่อเสียง นั้นพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจไฟผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจไฟสัมฤทธิ์ ด้านแรงงูใจไฟสัมพันธ์ ด้านแรงงูใจไฟผลประโยชน์ และด้านแรงงูใจไฟชื่อเสียง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และแรงงานในครอบครัว โดยมีประเด็นการอภิปรายดังนี้

2.1 เพศ เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า เพศของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงูใจไฟผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงูใจไฟสัมฤทธิ์ ด้านแรงงูใจไฟสัมพันธ์ ด้านแรงงูใจไฟผลประโยชน์ และด้านแรงงูใจไฟชื่อเสียง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษานูญสม วราเอกศิริ (2529: 127) ที่กล่าวว่า เพศหญิงและเพศชายมีแนวโน้มทางจิตวิทยาแตกต่างกัน ผู้ชายการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจริงแต่ค่อยเป็นค่อยไปตามวาระและโอกาส ผู้หญิงยังคงเอาจริงเอาจังกับชีวิตเช่นเดิม และส่วนใหญ่กับยังเพิ่มสูงขึ้น มีความตั้งใจอนุรักษ์นิยมเป็นที่ตั้งและยึดมั่นในเรื่องครอบครัวเป็นหลัก ในด้านแนวความคิดทั่วไป ฝ่ายชายลึกซึ้งและตั้งใจปฏิบัติสูงกว่า ในขณะที่ฝ่ายหญิงชดเชยการได้เปรียบด้านความประณีต และละเอียดละออ

2.2 การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) พบว่า การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ

ระดับแรงงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วม โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงงใจใฝ่สัมพันธ์ ด้านแรงงใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงงใจใฝ่ชื่อเสียง ซึ่งสอดคล้องกับสุรพจน์ นิมนานท์ (2533: 117) ที่กล่าวว่า เกษตรกรที่มีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่แตกต่างกันมีการยอมรับการใช้ปุ๋ยหมักแตกต่างกัน

2.3 การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตร เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

(r) พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรด้านวารสาร/นิตยสารของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วม โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงงใจใฝ่สัมพันธ์ ด้านแรงงใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงงใจใฝ่ชื่อเสียง สำหรับการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรด้านผู้นำท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วม โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงงใจใฝ่สัมพันธ์ และด้านแรงงใจใฝ่ผลประโยชน์ ส่วนการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรด้านวิทยุมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วม โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงใจใฝ่สัมพันธ์ และด้านแรงงใจใฝ่ชื่อเสียง ซึ่งสอดคล้องกับ บุญธรรม คำพอง (2520: 73) ที่กล่าวว่า เกษตรกรที่รับรู้ข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ โดยช่องทางสื่อความรู้ที่เป็นบุคคลและสื่อมวลชนส่วนมากจะยอมรับวิทยาการเกษตรแผนใหม่มากกว่าเกษตรกรที่รับรู้ข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ โดยการสื่อความรู้ที่เป็นบุคคลและสื่อมวลชนน้อย

2.4 ลักษณะการถือครองที่ดิน เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า ลักษณะการถือครองที่ดินของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วม โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงงใจใฝ่สัมพันธ์ และด้านแรงงใจใฝ่ชื่อเสียง ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของ คณิต จิตรรักษา (2536: 90) ที่พบว่า สมาชิกกลุ่มเกษตรกรที่มีสภาพถือครองที่ดินแตกต่างกัน มีความโน้มเอียงไปในชนิดของแรงงใจที่ไม่แตกต่างกันและอย่างไร

2.5 รายได้ เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วม โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงงใจใฝ่สัมพันธ์ และด้านแรงงใจใฝ่ชื่อเสียง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาบุญสม วราเอกศิริ (2529: 127) ที่กล่าวว่า เกษตรกรที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มในการยอมรับนวัตกรรมต่าง ๆ ที่นักส่งเสริมการเกษตรได้เผยแพร่สูงกว่าเกษตรกรที่มีรายได้ต่ำ

2.6 การเป็นสมาชิกสถาบันการเกษตร เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า การเป็นสมาชิกสถาบันการเกษตรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงงใจที่

ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงจูงใจไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอังคณา ลิมนานท์ว่าไชย (2525: 65) ที่พบว่า สมาชิกสหกรณ์ได้ใช้วิทยาการเกษตรแผนใหม่มากกว่าผู้ที่ไม่เป็นสมาชิก

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขแผนงานโครงการให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจ้าหน้าที่โครงการควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการปลูกลำไยกับเกษตรกรให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเว้นระยะระหว่างแปลงปลูก ระยะระหว่างต้นตลอดจนช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูก ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเกษตรกรในการเข้าฝึกอบรม และให้โอกาสแก่เกษตรกรทุกคนในการคัดเลือกเป็นหัวหน้ากลุ่ม ซึ่งเป็นการสร้างความเท่าเทียมกันให้กับเกษตรกรทุกคน

2. ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธภาพ เจ้าหน้าที่โครงการควรออกไปเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการให้บ่อยครั้งกว่าเดิมและให้ทั่วถึงทุกราย และควรมีการจัดกิจกรรมโครงการที่สามารถให้เกษตรกรทุกรายมีส่วนร่วม เพื่อให้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่โครงการได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

3. ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ เกษตรกรให้ความสนใจมากที่สุดในการเข้าร่วมโครงการในทุก ๆ เรื่อง ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องน่าจะใช้ประโยชน์จากเรื่องดังกล่าวไปกระตุ้นจูงใจให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีแรงจูงใจในการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และควรคำนึงถึงการสร้างความแตกต่างในเรื่องของผลผลิตที่จะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ

4. ด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง เกษตรกรมีแรงจูงใจในระดับปานกลาง ดังนั้นโครงการควรมีการคัดเลือกเกษตรกรดีเด่นจากผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยทุกปี เพื่อจะเป็นประโยชน์ในทางด้านจิตวิทยาในการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่

5. จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ และมีการรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรด้านวารสาร/นิตยสารของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ด้านแรงจูงใจใฝ่ผลประโยชน์ และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการควรจัดส่งเจ้าหน้าที่ของโครงการเข้าไปชี้แจงหรือให้คำแนะนำ หรือจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้เกษตรกรทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ ตลอดจนผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกษตรกรจะได้รับจากโครงการ เพื่อที่จะทำให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการมากยิ่งขึ้น

6. จากผลการศึกษาพบว่า ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร และลักษณะการถือครองที่ดินของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย ดังนั้น ในการจัดทำโครงการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดูความพร้อมในด้านดังกล่าวของเกษตรกรด้วย

7. จากผลการศึกษาพบว่า รายได้ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านแรงจูงใจใฝ่ชื่อเสียง ดังนั้นในกลุ่มเกษตรกรที่มีรายได้มาก เจ้าหน้าที่โครงการควรเข้าส่งเสริมและแนะนำถึงผลประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับในเรื่องดังกล่าวเช่น การได้รับการยอมรับจากเพื่อนเกษตรกรให้เป็นผู้ติดต่อประสานงานด้านต่างๆ หรือ มีหน้ามีนามีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับของคนในหมู่บ้าน เป็นต้น เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไยของเกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาปรับปรุงหรือดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไยของเกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไยของเกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยในครั้งนี้มีข้อจำกัดอยู่มาก ควรจะมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น การนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ไปใช้ในสวนลำไย โดยจะเป็นการศึกษาตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต เพื่อที่จะทราบถึงโครงสร้างของการผลิตที่แท้จริง และปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการเพิ่มผลผลิตต่อไป

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไยของเกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เท่านั้น ดังนั้นหากมีการศึกษาในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไยของเกษตรกร ในพื้นที่อื่น ๆ ในภาคเหนือที่มีการปลูกลำไย เช่น จังหวัดลำพูน ซึ่งจังหวัดดังกล่าวมีการปลูกลำไยจำนวนมากเช่นกัน ซึ่งจะทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไยของเกษตรกร และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไย ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะให้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม
(BIBLIOGRAPHY)

กรมการค้าภายใน. 2547. **สินค้าที่สำคัญต่อการส่งออก**. [Online]. Available: [http:// www. dit. go. th/ agriculture/ product](http://www.dit.go.th/agriculture/product). (3 กุมภาพันธ์ 2547).

กรมวิชาการเกษตร. (ม.ป.ป). **การกำหนดมาตรฐานคุณภาพลำไยพันธุ์ดอและเขียวเขียวเพื่อการส่งออกและบริโภคภายในประเทศ**. [Online]. Available: [http://www. doa. go. th/ Infosearch/ Abstract list. asp](http://www.doa.go.th/Infosearch/Abstract list. asp). (17 พฤศจิกายน 2546).

_____. 2543. **โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตลำไย**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

_____. 2544. **ลำไย**. ผลงานวิชาการประจำปี 2543. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. หน้า 175-184.

_____. 2544. **ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2538-2543**. กรุงเทพฯ: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง.

_____. 2547. **สถานการณ์การผลิตและการตลาดลำไย**. [Online]. Available: [http:// doa. go. th/ data/ longan/ 1stst](http://doa.go.th/data/longan/1stst). (3 กุมภาพันธ์ 2547).

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2545. **ลำไยสด, แช่แข็ง ปริมาณและมูลค่าการส่งออกรายเดือน**. [Online]. Available: [http://www. doa. go. th/ statistic/ export/ 1301LOC. xls](http://www.doa.go.th/statistic/export/1301LOC.xls). (17 พฤศจิกายน 2546).

กลุ่มเกษตรสัญจร. 2530. **ลิ้นจี่ ลำไย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหมิตรออฟเซต.

ขนิษฐา เล็กสวัสดิ์. 2521. **การตลาดลำไย**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

คณิต จิตรรักษา. 2536. **แรงจูงใจของสมาชิกในการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

ชูชีพ อ่อนโคกสูง. 2522. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ชูชัย สมิทธิไกร. 2538. จิตวิทยาการฝึกอบรมบุคคลกร. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.

ดิเรก ฤกษ์ห่วย. 2527. กรมส่งเสริมการเกษตร: หลักการและวิธีการ. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท และ ประสาน หอมพลู. 2538. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: วังอักษร.

ถวิล ธาราโกชน และ ศรัณย์ คำริสุข. 2540. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.

ทรงพล ภูมิพัฒน์. 2538. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินติ้ง.

ธงชัย ถันติวงศ์. 2537. องค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ธวัชชัย รัตน์เลิศ และ ศิวาพร ธรรมดี. 2542. คู่มือเลือกพันธุ์สำหรับผู้ปลูกพันธุ์ไม้ผลเพื่อการค้า ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ไร่เขียว. หน้า 175-185.

ธีรพงษ์ ธรรมรักษ์. 2542. ความต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานส่งเสริมการเกษตรใน เขตส่งเสริมการเกษตรภาคตะวันตก. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

นำชัย ทนุผล และ สุนิลา ทนุผล. 2531. ความโน้มเอียงในชนิดของแรงจูงใจของเกษตรกรผู้นำใน การทำการส่งเสริมการเกษตร. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร, สถาบันเทคโนโลยี แม่โจ้.

นิพัฒน์ สุขวิบูลย์. 2542. ลักษณะพฤกษศาสตร์และสายพันธุ์ลำไย. สมุทรปราการ: โรงพิมพ์ ไฟว์อิตเตอร์.

บุญแถม ถาคำฟู มนตรี ทศานนท์ และ ประพัฒน์ จิตสม. 2542. รวบรวมเชื้อพันธุ์และลักษณะ ประจำพันธุ์ไม้ผล. เชียงราย: ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

บุญสม วราเอกศิริ. 2539. ส่งเสริมการเกษตร: หลักและวิธีการ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ประคอง กรรณสูตร. 2525. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤกษศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญผล.

ประพันธ์ สุททาวาส. 2522. จิตวิทยาสังคม. เชียงใหม่: โรงพิมพ์กลางเวียง.

ประสาธ บัณทวังกูร. 2526. **ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ แรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ และแรงจูงใจใฝ่สัมพัทธ์และคิดแบบอเนกนัย.** กรุงเทพฯ: ปริชญานิพนธ์,
ปริชญาทอ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ปราณี รามสูตร. 2528. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: บุรพาสาน.

เปรมปรี ฌ สงขลา. 2543. “ชมสุดยอคเทคโนโลยีล้ำไย ลิ่นจีจีน”. วารสารเคหการเกษตร. 24
(สิงหาคม): 85-89.

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ คุมภู ฌ ลำปาง และ รำไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย. 2541. **ไม้ผลเศรษฐกิจ
เศรษฐกิจสำคัญเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม.** เชียงใหม่: คณะเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พวงเพชร วัชรอยู่. 2537. **แรงจูงใจกับการทำงาน.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ: สำนัก
ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พัชนี วรกวิน. 2526. จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

พาวัน มะโนชัย และ วินัย วิริยะอลงกรณ์. 2543. **การผลิตลำไย.** เชียงใหม่: สิรินาฏการพิมพ์.

พาวัน มะโนชัย. 2543. **ลำไย.** เชียงใหม่: สิรินาฏการพิมพ์.

พิสิทธิ สารวิจิตร. 2523. **พุทธศาสตร์การสอนวิชาการพัฒนาตนเองและบุคลิกภาพระดับอนุบาล
ถึงปริญญาเอก.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

มบุญ ตนะวัฒนา. 2539. **จิตวิทยาพัฒนาชีวิต.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธีรพงษ์การพิมพ์.

ลักขณา สรวิวัฒน์. 2539. **จิตวิทยาเบื้องต้น.** กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสารคาม.

ศิริชัย กาญจนวาสี ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และ ดิเรก ศรีสุโข. 2540. การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสม
สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: พชรกานต์พับลิเคชั่น.

สงวน กันตบุตร. 2543. แรงจูงใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวภายใต้
การดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 14 จังหวัดแพร่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สงวนศรี วิรัชชัย. 2527. จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.

สมบุญ สาลยาชีวิน. 2526. จิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่. เชียงใหม่: ลานนาการพิมพ์.

สมยศ นาวิการ. 2536. การบริหารการมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2532. ความหมายของแรงจูงใจ หน่วยที่ 4 เอกสารการสอนชุดจิตวิทยา
ทั่วไป. นนทบุรี: สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สรชัย พิศาลบุตร. 2528. เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สลิสา เจริญพงศ์. 2525. รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่องการใช้จิตวิทยาในชั้นเรียน. เชียงใหม่:
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สวนา พรพัฒน์กุล. 2522. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แสงรุ่งการพิมพ์.

สุชา จันทน์เอม. 2539. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุชา จันทน์เอม และ สุรางค์ จันทน์เอม. 2524. จิตวิทยาเพื่อความสุขในการดำรงชีวิต. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.

สุภาวดี พัฒนกิจ. 2535. แรงจูงใจของเกษตรกรในการสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรใน
จังหวัดพังงา. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

อุดม สำอางค์กุล. 2524. จิตวิทยาสังคม. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่.

เอ็ด สาระภูมิ. 2529. พฤติกรรมบุคคลในองค์การ. กรุงเทพฯ: รัชดา.

Guildford, J. P. and B. Fruchten. 1973. **Fundamental Statistics in Psychology and Education.** 5th ed. New York: McGraw-Hill.

Ramingwong, K., P. SiriKarn and P. Kanjana. 1998. **Identification of Longan Varieties by Morphological, Biochemical and Cytogenetic Methods.** Chiang Mai: Chiang Mai University.

Yamane, Taro. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis.** Tokyo: Harper International Edition.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไย ของเกษตรกรในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

เลขที่แบบสัมภาษณ์

[] [] [] 1-3

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของ
เกษตรกร ในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับชนิดของแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริม
จัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

2. การกรอกแบบสัมภาษณ์ในแต่ละตอนให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมคำ
ลงในช่องว่างให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงหรือข้อคิดเห็นของเกษตรกร

3. ให้สัมภาษณ์ทุกข้อเพราะถ้าขาดข้อหนึ่งข้อใดจะทำให้ผลสำรวจนี้ไม่สมบูรณ์และ
ไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้

4. การตอบแบบสัมภาษณ์จะเป็นประโยชน์ทางด้านวิชาการในการทำวิทยานิพนธ์
ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และไม่ก่อให้เกิดผลเสียใดๆแต่อย่างใด

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรใน
อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

1. เพศ

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. ปัจจุบันท่านอายุ _____ ปี (ถ้าเกิน 6 เดือนให้คิดเป็น 1 ปี)

3. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่ได้รับ

- () 1. ไม่เคยได้รับการศึกษาในโรงเรียน () 2. เคย แต่เรียนไม่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
 () 3. ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-ป.4) () 4. ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.5-ป.6)
 () 5. มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) () 6. มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.5-ม.6) หรือ ปวช.
 () 7. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ระบุ.....)
 () 8. ปริญญาตรี
 () 9. สูงกว่าปริญญาตรี (ระบุ.....)

4. สถานภาพการสมรส

- () 1. โสด () 2. สมรสและอยู่ด้วยกัน
 () 3. หย่า/หม้าย () 4. สมรสแต่แยกกันอยู่

5. ท่านมีรายได้ในรอบปีที่ผ่านมาจาก

5.1 รายได้จากการปลูกพืช

รายได้จากการปลูกลำไย..... ไร่ ได้จำนวน.....กิโลกรัม/ไร่ ขายได้

กก.ละ.....บาท คิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

รายได้จากการปลูกลิ้นจี่..... ไร่ ได้จำนวน.....กิโลกรัม/ไร่ ขายได้

กก.ละ.....บาท คิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

รายได้จากการปลูกข้าว..... ไร่ ได้จำนวน.....ถัง/ไร่ ขายถังละ.....บาท

คิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

รายได้จากการปลูกพริก..... ไร่ ได้จำนวน.....กิโลกรัม/ไร่ ขายได้ กก.ละ.....บาท

คิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

รายได้จากการปลูกถั่วฝักยาว..... ไร่ ได้จำนวน.....กิโลกรัม/ไร่ ขายได้

กก.ละ.....บาท คิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

รายได้จากการปลูกดาวเรือง..... ไร่ ได้จำนวน.....กิโลกรัม/ไร่ ขายได้

กก.ละ.....บาท คิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

รายได้จากการปลูกเบญจมาศ..... ไร่ ได้จำนวน.....กิโลกรัม/ไร่ ขายได้

กก.ละ.....บาท คิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

อื่นๆ(ระบุ)..... บาท

คิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

5.2 รายได้จากการเลี้ยงสัตว์

การเลี้ยงไก่.....ตัว ตัวละ.....บาท ขายได้.....ตัว/เดือน

คิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

การเลี้ยงเป็ด.....ตัว ตัวละ.....บาท ขายได้.....ตัว/เดือน

คิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

การเลี้ยงโค.....ตัว ตัวละ.....บาท ขายได้.....ตัว/เดือน

คิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

การเลี้ยงกระบือ.....ตัว ตัวละ.....บาท ขายได้.....ตัว/เดือน

คิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

การเลี้ยงสุกร.....ตัว ตัวละ.....บาท ขายได้.....ตัว/เดือน

คิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

อื่นๆ (ระบุ)..... บาท

คิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

5.3 รายได้นอกภาคเกษตรกรรม

การรับจ้าง.....วัน/เดือน ได้วันละ.....บาทคิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

การค้าขาย.....วัน/เดือน ได้วันละ.....บาทคิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

อื่นๆ (ระบุ)..... บาท

คิดเป็นเงิน.....บาท/ปี

รวมรายได้ทั้งหมด.....บาท/ปี

6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน คน

7. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำการเกษตร

() แรงงานในครอบครัว.....คน

() แรงงานจ้างประจำ.....คน

() แรงงานจ้างชั่วคราว.....คน

รวม.....คน

8. จำนวนพื้นที่ปลูกกล้วยทั้งหมดไร่.....ต้น

จำนวนลำไยที่ให้ผลผลิตแล้วไร่.....ต้น

จำนวนลำไยที่ยังไม่ให้ผลผลิตแล้วไร่.....ต้น

9. จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย
จำนวน ไร่.....ต้น

จำนวนที่ให้ผลผลิตแล้ว ไร่.....ต้น

10. สภาพการถือครองที่ดินในการจัดทำแปลงลำไยตามโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและ
มาตรฐานลำไย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. เป็นที่ดินของตนเอง ไร่

() 2. เป็นที่ดินเช่า ไร่

() 3. เป็นที่ดินของบุคคลอื่นให้ทำโดยไม่เสียค่าเช่า ไร่

11. นอกจากท่านเป็นสมาชิกกลุ่มผู้จัดทำแปลงลำไยแล้วท่านยังเป็นสมาชิกกลุ่มใดอีกบ้าง
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. กลุ่มสหกรณ์การเกษตร () 2. กลุ่มเกษตรกร

() 3. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร () 4. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

() 5. กลุ่มฌาปนกิจ () 6. กลุ่มผู้ใช้น้ำ

() 7. สถาบันหรือกลุ่มด้านการเกษตรอื่นๆ ระบุ.....

() 8. ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย

12. ท่านได้รับความรู้หรือข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแปลงลำไยให้ได้มาตรฐานการจัดการคุณภาพ
และมาตรฐานลำไย จากแหล่งใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() วิทยุ จำนวน ครั้ง/เดือน

() โทรทัศน์ จำนวน..... ครั้ง/เดือน

() ผู้นำท้องถิ่น จำนวน..... ครั้ง/เดือน

() เพื่อนบ้าน จำนวน..... ครั้ง/เดือน

() วารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร จำนวน..... ครั้ง/เดือน

() เอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร จำนวน..... ครั้ง/เดือน

() อื่นๆ ระบุ..... จำนวน..... ครั้ง/เดือน

13. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและ
มาตรฐานลำไยหรือไม่

() 1. ไม่เคย

() 2. เคย..... ครั้ง/เดือน

14. นอกจากการเข้าร่วมโครงการ โครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยแล้วท่านเคยเข้าร่วมโครงการอื่นๆอีกหรือไม่

() 1. ไม่เคย

() 2. เคย (ระบุ) 1.....

2.

3.

15. ท่านเคยเข้าร่วมการฝึกอบรม/ประชุมด้านการจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไยในรอบปีที่ผ่านมาหรือไม่

() 1. ไม่เคย

() 2. เคย..... ครั้ง/ปี

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับชนิดของแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย

คำแนะนำ คำถามในตอนนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับแรงจูงใจของเกษตรกรที่ผลักดันให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมจัดการคุณภาพและมาตรฐานลำไย แบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด แต่ต้องการคำตอบที่ใกล้เคียงกับความคิดเห็นของเกษตรกรมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

5 หมายถึง มีแรงจูงใจมากที่สุด

4 หมายถึง มีแรงจูงใจมาก

3 หมายถึง มีแรงจูงใจปานกลาง

2 หมายถึง มีแรงจูงใจน้อย

1 หมายถึง มีแรงจูงใจน้อยที่สุด

กิจกรรมโครงการที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจ	แรงจูงใจ				
	5	4	3	2	1
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเข้าร่วมโครงการ					
1. ทำให้ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเรื่องการจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไย					
2. ทำให้มีโอกาสได้รับเลือกเป็นตัวแทนเกษตรกรในการฝึกอบรมแบบเน้นหนักในเรื่องการจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไย					
3. ทำให้มีโอกาสได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มผู้จัดทำแปลงลำไยให้ได้คุณภาพมาตรฐาน					
4. ทำให้ได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกวิธีเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ลำไยที่ปลูก					
5. ทำให้ได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกวิธีเกี่ยวกับช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูก					
6. ทำให้ได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกวิธีเกี่ยวกับการเว้นระยะระหว่างแปลงปลูกระยะห่างระหว่างต้น					
7. ทำให้ได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกวิธีเกี่ยวกับการเตรียมดิน					
8. ทำให้ได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกวิธีเกี่ยวกับการปฏิบัติดูแลรักษาแปลงปลูกลำไย					
9. ทำให้ได้รับความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติอย่างถูกวิธีเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพของต้นพันธุ์ลำไย					
แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ในการเข้าร่วมโครงการ					
1. ทำให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆอย่างใกล้ชิดกับกลุ่มผู้จัดทำแปลงปลูกลำไยตามการจัดการคุณภาพมาตรฐาน					

กิจกรรมโครงการที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจ	แรงจูงใจ				
	5	4	3	2	1
2. ทำให้สามารถพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความรู้ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่างๆกับเพื่อนเกษตรกรผู้จัดทำแปลงปลูกลำไยตามการจัดการคุณภาพมาตรฐาน					
3. ทำให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนเกษตรกรให้เป็นผู้ติดต่อประสานงานด้านต่าง ๆ กับสมาชิกผู้จัดทำแปลงฯ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ					
4. ทำให้สามารถพบปะ พูดคุย กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ อย่างใกล้ชิดมากขึ้น					
แรงจูงใจได้ผลประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการ					
1. ทำให้มีตลาดที่แน่นอนในการรับซื้อผลผลิตลำไย โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ติดต่อให้					
2. ทำให้สามารถขายลำไยได้ในราคาสูงกว่าเดิม					
3. ทำให้ได้รับพันธุ์ลำไยที่ดีและให้ผลผลิตต่อไร่สูงกว่าพันธุ์เดิมที่ปลูกอยู่					
4. ทำให้สามารถผลิตลำไยได้ผลผลิตตรงตามความต้องการของตลาด					
5. การทำให้ได้รับคำแนะนำ ดูแล กำกับการปฏิบัติจัดทำแปลงลำไยจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ อย่างใกล้ชิด					
6. ทำให้ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ในส่วนของการบำรุงรักษา ปูบ การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช จากโครงการฯ					
7. ทำให้ได้รับการรับรองคุณภาพผลผลิตจากโครงการฯ ทำให้สามารถขายลำไยได้ในราคาที่สูงกว่าเดิม					

กิจกรรมโครงการที่ก่อให้เกิดแรงงใจ	แรงงใจ				
	5	4	3	2	1
8. ทำให้ได้รับสิทธิพิเศษอื่น ๆ เช่น ได้รับการพิจารณาให้เข้าร่วมโครงการจัดการคุณภาพมาตรฐานลำไยในปีต่อไป หรือการยังสามารถเข้าร่วมโครงการจัดการคุณภาพมาตรฐานพืชอื่น ๆ ได้อีก เช่น มะม่วงลิ้นจี่					
9. ทำให้มีโอกาสปรับปรุงฐานะของครอบครัวให้ดีขึ้นกว่าเดิม					
แรงงใจฝ่ือเสี่ยงในการเข้าร่วมโครงการ					
1. ทำให้ตนเองมีหน้ามีตา มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับของคนในหมู่บ้าน					
2. ทำให้มีโอกาสได้รับคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นจากหน่วยงานต่าง ๆ					
3. ทำให้มีโอกาสแสดงออกในความรู้ความสามารถโดยการให้คำปรึกษาหารือและแนะนำแก่เพื่อนบ้าน					
4. ทำให้มีโอกาสได้เผยแพร่กิจกรรมให้บุคคลภายนอกเข้ามาเยี่ยมชมกิจการของตนเอง					

ภาคผนวก ข
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวสุภาพรรณ คงคา
เกิดเมื่อ	10 มกราคม 2523
การศึกษา	พ.ศ. 2540 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีวิทยา 2 จังหวัดกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2543 บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2543 United Aluminum Industry LTD.